

"Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың 2011 - 2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасын бекіту туралы" Қазақстан Республикасының Президенті Жарлығының жобасы туралы

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2010 жылғы 22 қыркүйектегі № 971 Қаулысы

Қазақстан Республикасының Үкіметі **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

«Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың 2011 - 2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Президенті Жарлығының жобасы Қазақстан Республикасы Президентінің қарауына енгізілсін.

Премьер-Министрі

*Қ а з а қ с т а н Р е с п у б л и к а с ы н ы ң
К.Мәсімов*

Қазақстан Республикасы Президентінің Жарлығы Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың 2011 - 2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасын бекіту туралы

«Қазақстан Республикасының 2020 жылға дейінгі Стратегиялық даму жоспары туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 1 ақпандағы № 922 Жарлығын іске асыру мақсатында **ҚАУЛЫ ЕТЕМІН:**

1. Қоса беріліп отырған Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың 2011 - 2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы (бұдан әрі - Бағдарлама) бекітілсін.

2. Қазақстан Республикасының Үкіметі:

1) бір ай мерзімде Бағдарламаны іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспарын әзірлесін және бекітсін;

2) жарты жылдың қорытындылары бойынша 15 қыркүйекке және 15 наурызға дейін Қазақстан Республикасы Президентінің Әкімшілігіне Бағдарламаның орындалу барысы туралы ақпарат берсін.

3. Орталық және жергілікті атқарушы органдар, сондай-ақ Қазақстан Республикасының Президентіне тікелей бағынатын және есеп беретін мемлекеттік органдар Бағдарламаны іске асыру жөнінде шаралар қабылдасын.

4. «Қазақстан Республикасында техникалық және кәсіптік білім беруді дамытудың 2008 - 2012 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2008 жылғы 1 шілдедегі № 626 Жарлығының (Қазақстан Республикасының ПУАЖ-ы, 2008 ж., № 32, 333-құжат) күші жойылды деп танылсын.

5. Осы Жарлықтың орындалуын бақылау Қазақстан Республикасы Президентінің
Әкімшілігіне жүктелсін.

6. Осы Жарлық 2011 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасының

Президенті

Н.Назарбаев

Қазақстан

Республикасы

Президентінің

2010 жылғы « »

№ Жарлығымен

БЕКІТІЛГЕН

**Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың
2011 - 2020 жылдарға арналған
мемлекеттік бағдарламасы**

Астана, 2010 ж.

1. Паспорт (негізгі параметрлері)

Бағдарламаның атауы Қазақстан Республикасында білім беруді
дамытудың 2011 - 2020 жылдарға арналған
мемлекеттік бағдарламасы

Әзірлеу үшін негіз «Қазақстан Республикасының 2020 жылға
дейінгі Стратегиялық даму жоспары туралы»
Қазақстан Республикасы Президентінің 2010
жылғы 1 ақпандағы № 922 Жарлығы;
«Мемлекеттік бағдарламалар тізбесін бекіту
туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің
2010 жылғы 19 наурыздағы № 957 Жарлығы

Бағдарламаны әзірлеуші Қазақстан Республикасы Білім және ғылым
министрлігі

Мақсаты Азаматтардың материалдық және рухани
әл-ауқатын жақсарту, экономиканың тұрақты
дамуы үшін баршаға арналған сапалы білімнің
қолжетімділігін қамтамасыз ету арқылы
білімнің бәсекеге қабілеттілігін арттыру,
адами капиталды дамыту

Бағдарламалық мақсаттар білім беру қызметіне тең қол жеткізуді
қамтамасыз етуге бағдарланған қаржыландыру
жүйесін жетілдіру;
білім беру жүйесін жоғары білікті кадрлармен
қамтамасыз ету, педагог қызметкерлердің
еңбегін мемлекеттік қолдау мен ынталандыруды
күшейту;
білім беруді басқарудың мемлекеттік-қоғамдық
жүйесін қалыптастыру;
білім беру процесінің барлық қатысушыларының
білім беру ресурстары мен технологияларына
тең қол жеткізуін қамтамасыз ету;
балалардың мектепке дейінгі сапалы тәрбиемен
және оқытумен толық қамтылуын, оларды
мектепке даярлау үшін мектепке дейінгі
тәрбиелеу мен оқытудың әр түрлі
бағдарламаларына тең қол жеткізуін
қамтамасыз ету;
жалпы білім беретін мектептерде Қазақстан
Республикасының зияткерлік, дене жағынан
және рухани дамыған азаматын қалыптастыру,
тез өзгертін әлемде оның табысты болуын
қамтамасыз ететін білім алудағы қажеттілігін
қанағаттандыру, еліміздің экономикалық
әл-ауқаты үшін бәсекеге қабілетті адами
капиталды дамыту. 12 жылдық оқыту моделіне
көшу;
қоғамның және экономиканың
индустриялық-инновациялық даму сұраныстарына
сәйкес ТЖКБ жүйесін жаңғырту, әлемдік білім
беру кеңістігіне кірігу;
еңбек нарығының, еліміздің
индустриялық-инновациялық даму міндеттері
мен жеке тұлғаның қажеттіліктерін
қанағаттандыратын және білім беру
саласындағы үздік әлемдік тәжірибелерге сай
келетін жоғары білім сапасының жоғары
деңгейіне қол жеткізу;
жастардың бойында белсенді азаматтық

ұстанымды, әлеуметтік жауапкершілікті,
отансүйгіштік сезімді, жоғары адамгершілік
және көшбасшылық қасиеттерді қалыптастыру

Міндеттері

сапалы білімге қолжетімділікті арттыруға
бағытталған білім беруді қаржыландырудың
жаңа тетіктерін әзірлеу;
педагог мамандығының мәртебесін көтеру;
білім берудегі менеджмента жетілдіру;
оқу процесін автоматтандыруды енгізу;
мектепке дейінгі ұйымдардың желісін ұлғайту,
мазмұнын жаңарту, кадрлармен қамтамасыз ету;
12 жылдық оқыту моделіне көшуді жүзеге
а с ы р у ;
шағын жинақталған мектептердің проблемаларын
ш е ш у ;
мектептегі инклюзивті білім беру жүйесін
ж е т і л д і р у ;
экономиканың индустриялық-инновациялық даму
сұраныстарын ескере отырып, техникалық және
кәсіптік білім беру (бұдан әрі - ТжКБ)
мазмұнының құрылымын жаңарту;
экономика салалары үшін кадрлар даярлаудың
инфрақұрылымын дамыту;
ТжКБ-да білім алудың мәртебесін арттыру;
өмір бойы білім алу, баршаға арналған білім
ү ш і н ж а ғ д а й ж а с а у ;
еліміздің индустриялық-инновациялық даму
жобаларына сай келетін жоғары және жоғары
оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрлармен
қ а м т а м а с ы з е т у ;
жоғары білімнің еуропалық аймағына кірігуді
қ а м т а м а с ы з е т у ;
білімнің, ғылымның және өндірістің бірігуін
қамтамасыз ету, зияткерлік меншік пен
технологиялардың өнімдерін коммерцияландыру
ү ш і н ж а ғ д а й ж а с а у ;
жастарды отансүйгіштікке тәрбиелеу және
олардың азаматтық белсенділігін, әлеуметтік
жауапкершілігін және әлеуетін ашу тетіктерін

қалыптастыру жөніндегі шаралар кешенін іске

асыру

Іске асыру

2011 - 2020 жылдар

мерзімдері

Бағдарлама екі кезеңде іске асырылатын

(кезеңдері)

болады:

бірінші кезең: 2011 - 2015 жылдар;

екінші кезең: 2016 - 2020 жылдар.

Нысаналы

шағын жинақталған мектептерден (бұдан әрі -

индикаторларлар

ШЖМ) басқа, барлық білім беру ұйымдарында

жан басына шаққандағы қаржыландыру тетіктері

енгізілген;

педагогтардың жалпы санынан жоғары және

бірінші санаты бар біліктілігі жоғары

педагог қызметкерлердің үлесі - 52 %;

білім беру ұйымдарының 90 %-ында қамқоршылық

кеңестер құрылған;

білім беру ұйымдары басшыларының 100 %-ы

менеджмент саласында қайта даярлаудан өткен;

орта білім беру ұйымдарының 90 %-нда

электрондық оқыту жүйесі пайдаланылады;

балалардың 100 %-ы мектепке дейінгі

тәрбиемен және оқытумен қамтамасыз етілген;

12 жылдық оқыту моделіне толық көшу жүзеге

асырылған;

Қазақстанның барлық өңірлеріндегі «Назарбаев

Зияткерлік мектептері» жобасының

шеңберіндегі мектептердің саны - 20;

жаратылыстану-математикалық пәндер бойынша

білім беру оқу бағдарламаларын жетік

меңгерген оқушылардың үлесі - 65 %;

қазақстандық жалпы білім беретін мектептер

оқушыларының халықаралық салыстырмалы

зерттеулердегі нәтижелері: оқушылардың білім

жетістіктерін бағалау жөніндегі халықаралық

бағдарлама (PISA) - 40 - 50 орын, 4 және

8-сынып оқушыларының математика және

жаратылыстану саласындағы сауаттылығын

бағалау (TIMSS) - 5 - 7 орын, «Оқу және

мәтінді түсіну сапасын зерделеу» (PIRLS) -

1 0 - 1 5 о р ы н ;
мектептердің жалпы санынан инклюзивті білім
беру үшін жағдайлар жасаған мектептердің
ү л е с і - 7 0 % ;
жұмыс берушілер қоғамдастығында біліктілікті
тәуелсіз бағалаудан алғашқы реттен өткен
ТжКБ бітірушілерінің үлесі - 80 %;
ТжКБ оқу орындарында мемлекеттік білім беру
тапсырысы бойынша білім алған бітірушілердің
жұмысқа орналасқандарының үлесі - 80 %;
жұмыс берушілер қоғамдастығында біліктілікті
тәуелсіз бағалаудан алғашқы реттен өткен
жоғары оқу орындарын (бұдан әрі - ЖОО)
бітірушілердің оған қатысқандардың жалпы
с а н ы н а н ү л е с і - 8 0 % ;
жоғары оқу орындарын бітірушілердің 80 %-ы
жоғары оқу орнын бітірген жылы мамандығы
бойынша жұмысқа орналасқан;
әлемнің үздік университеттері рейтингінде
көрсетілген Қазақстанның жоғары оқу
о р ы н д а р ы н ы ң с а н ы - 2 ;
халықаралық стандарттар бойынша тәуелсіз
ұлттық институционалды аккредиттеуден өткен
жоғары оқу орындарының саны - 65 %;
отандық ғылыми зерттеулердің нәтижелерін
өндіріске енгізудің негізінде білім мен
ғылымды кіріктіру жолымен инновациялық
қызметті жүзеге асыратын жоғары оқу
о р ы н д а р ы н ы ң ү л е с і - 5 % ;
соңғы 5 жылда жоғары импакт-факторлы ғылыми
журналдарда жарияланымдары жарық көрген
профессорлық-оқытушылық құрамның және ғылыми
қызметкерлердің үлесі - 7 %;
жастардың 55 %-ы жастар саясаты саласындағы
іс-шараларды іске асыруға белсенді түрде
қ а т ы с а т ы н б о л а д ы .

Қаржыландыру
көздері мен көлемі

Бағдарламаның бірінші кезеңін
қаржыландырудың жалпы көлемі:
мемлекеттік бюджеттен - 4 004 869 248 мың

теңге, оның ішінде 629 701 409 мың теңге
қосымша, оның ішінде:
республикалық бюджет қаражаты есебінен -
3 926 071 895 мың теңге, оның ішінде
604 227 801 мың теңге қосымша;
жергілікті бюджет қаражаты есебінен -
78 797 353 мың теңге, оның ішінде
25 473 608 мың теңге қосымша;
Дүниежүзілік Банктің сыртқы қарызының
қаражаты есебінен - 57 750 мың теңге.

2. Кіріспе

Білім беру «Қазақстан - 2030» ұзақ мерзімді Стратегиясының маңызды басымдықтарының бірі болып танылды. Қазақстандағы білім беру реформаларының жалпы мақсаты білім беру жүйесін жаңа әлеуметтік-экономикалық ортаға бейімдеу болып табылады. Қазақстан Президенті республиканы әлемдегі бәсекеге қабілетті 50 елдің қатарына кіргізу туралы міндет қойған болатын. Білім беру жүйесін жетілдіру осы мақсатқа қол жеткізуде маңызды рөл атқарады.

Халықаралық тәжірибе ерте балалық шақтан ересек жасқа дейін адами капиталға, атап айтқанда, білім беруге бөлінетін инвестицияның экономика мен қоғамға елеулі әсер ететінін дәлелдеп отыр.

Адами капиталға бөлінетін инвестициялар жылдам өзгеретін әлемде бейімделе алатын техникалық прогрессивті, өнімді жұмыс күшін құру үшін аса қажет. Болашақтың табысты экономикасы білім беруді, халықтың дағдылары мен қабілетін инвестициялайтындар болмақ. Бүгінде білім беруді әлеуметтік қажеттіліктерге жұмсалатын шығындар ретінде ғана емес, экономикалық инвестиция ретінде түсіну қажет.

Білім беру мен экономикалық өсуді байланыстыратын көптеген дәлелдер бар:

- макро- және микроэкономикадағы халықаралық зерттеулерді шолу білім берудің, табыстың және өнімділіктің арасында тығыз байланыстың бар екенін дәлелдеп отыр. Бұл ретте оқытудың бастапқы кезеңін инвестициялаудың зор қайтарымы болатыны байқалады;

- зерттеулер білім беруді дамытуға жұмсалған инвестицияның маңызды жақтарын растайды: неғұрлым білімді экономика соғұрлым тұрақты болып табылады. Білім беруге инвестиция салатын елдерде экономикалық өсу көрсеткіштері де жоғары. Экономикалық ынтымақтастық және даму ұйымының (бұдан әрі - ЭЫДҰ) зерттеулері еңбекке қабілетті жастағы тұрғындардың орташа білім деңгейін 1 жылға арттыру кезінде ішкі жалпы өнім (бұдан әрі - ІЖӨ) көлемі 3-6 %-ға артатынын және ІЖӨ өсу

іске асыру еліміздегі адами капиталдың дамуына қосылған елеулі үлес болды.

Қазақстан қазіргі уақытта білім беру, адам мен бала құқығын қорғау саласындағы негізгі халықаралық құжаттарға қатысушы болып табылады. Бұл Жалпыға бірдей адам құқықтары декларациясы, Бала құқықтары туралы конвенция, Адамның экономикалық, әлеуметтік және мәдени құқықтарының Халықаралық декларациясы, Еуропа өңірінде жоғары білім беруге жататын біліктілікті тану туралы Лиссабон конвенциясы, Болон декларациясы және т.б.

Адами ресурстарды дамыту еліміздің 2020 жылға дейінгі Стратегиялық даму жоспарындағы басымдықтардың бірі ретінде анықталған.

Білім беруге инвестиция салу арқылы адами капиталды сапалы дамытуда нақты қол жеткен мақсаттар бар.

Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың 2005 - 2010 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасын іске асыру нәтижесінде 2010 жылғы 1 шілдедегі жағдай бойынша білім берудің барлық деңгейі тиісті ұйымдар желісімен институционалды қамтамасыз етілген. Білім берудің құрылымы Халықаралық білім берудің стандартты жіктеуішіне сәйкес келтірілді. Оқытудың 12 жылдық моделін енгізу үшін жағдайлар жасалуда. Техникалық және кәсіптік білім беру қайта құрылымдалды. Мамандарды үш деңгейлі даярлау енгізілді: бакалавр - магистр - PhD докторы. Мамандықтардың ірілендірілген топтарынан тұратын Қазақстан Республикасы жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім мамандықтарының жіктеуіші бекітілді.

Тәуелсіз сыртқы бағалау элементтерін қамтитын (лицензиялау, аттестаттау, аккредиттеу, рейтинг, ұлттық бірыңғай тестілеу (бұдан әрі - ҰБТ), мемлекеттік аралық бақылау (бұдан әрі - МАБ), талапкерлерді кешенді тестілеу және т.б.) Ұлттық білім беру сапасын бағалау жүйесі құрылды.

Республиканың барлық өңірлерінде білім беру сапасын бағалаудың облыстық жүйесін енгізу басталды.

Білім беру ұйымдарының материалдық базасы нығайтылуда.

2009 жылдың өзінде мектептерде 640 биология кабинеті, 536 - лингафондық мультимедиялық кабинет (бұдан әрі - ЛМК), 10 физика кабинеті, 78 химия кабинеті жарақтандырылды, 721 мектеп интерактивті тақталармен толықтырылды. Қазіргі уақытта 3450 мектептің лингафондық мультимедиялық кабинеттері бар, 2005 жылмен салыстырғанда олардың саны 2661-ге көбейіп отыр.

Білім беру сапасы арттырылуда.

Инклюзивті білім беру дамуда.

Орта мектептің балаларын тегін тамақтандыру және жеткізу мәселелері баяу шешіледі.

Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлауға арналған мемлекеттік білім беру тапсырысы 2005 жылғы 25710-нан 2010 жылы 35425-ке артты.

Білім саласын ақпараттандыруды дамыту жұмыстары жүргізілуде. Қазіргі уақытта 18 оқушыға бір компьютерден келеді. 2005 жылы аталған көрсеткіш 41-ді құраған, оның ішінде 36-сы - ауылдық жерлерде.

Интернет желісіне мектептердің 98 %-ы қосылған, ауылдық жерлерде - 97 % (2005 жылы - тиісінше 75 % және 70 %). Мектептердің 34 %-ның кең жолақты интернетке шығуға мүмкіндігі бар.

Қазақстандық мектеп оқушылары TIMSS - 2007 халықаралық салыстырмалы зерттеуіне қатысып, 36 елдің арасында математика бойынша 5-орынды және жаратылыстану бойынша 11-орынды иеленді.

Қазіргі уақытта Қазақстанда мемлекеттік тілдің дамуына зор көңіл бөлінуде. Орталық және жергілікті атқарушы органдарда, республика өңірлеріндегі жоғары оқу орындары жанынан қазақ тілін оқыту орталықтары құрылды, міндетті оқыту курстары енгізілді, қазақ тілінде іс жүргізу, негізгі және орта жалпы білім беретін мектептерде мемлекеттік тілді деңгейлеп оқыту енгізілді.

Дарынды балаларға арналған үш тілде оқытатын мамандандырылған мектептердің желісі құрылды. Қазіргі уақытта республикада үш тілде оқытатын 33 мектеп жұмыс істейді.

3 «Назарбаев Зияткерлік мектебі» құрылды.

Қазақстанның жоғары мектебінде білім берудің әлемдік деңгейіне жету және Еуропалық білім кеңістігіне ену жөнінде шаралар қабылданған: Болон Декларациясына қосылу, Астана қаласында әлемдік деңгейдегі беделді жоғары оқу орны - «Назарбаев Университет» құру.

Оқу бағдарламаларының мазмұнын анықтауда жоғары оқу орындарының академиялық еркіндігі кеңейтілді: таңдау бойынша компонент бакалавриатта 40 %-дан 50 %-ға, магистратурада 50 %-дан 60 %-ға және докторантурада 70 %-дан 80 %-ға дейін ұлғайтылды.

Сапалы жоғары білім алуға ынталы студенттердің саны өсіп келеді. Шет елдерде 20 мыңнан астам қазақстандық білім алады. 3 мыңға жуық «Болашақ» степендианты әлемнің 27 елінде оқиды.

Шетелдіктер үшін еліміздің жоғары оқу орындарында білім алудың тартымдылығын арттыру үшін жағдайлар жасау жөнінде шаралар қабылдануда. Республиканың жоғары оқу орындарында 10 мыңнан астам шетел азаматтары білім алууда.

Сонымен бірге қазақстандық білім беру сапасының бәсекеге түсу қабілеті төмен күйінде қалып отыр.

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мәнін арттыру жалпы әлемдік үрдістер қатарына жатады. Балабақшаға баратын балалар білім берудің барлық деңгейлерінде білімді тез қабылдайды және жалпы өмірде табысты болып келеді.

2010 жылғы 1 шілдедегі жағдай бойынша Қазақстанда мектепке дейінгі тәрбиемен және оқытумен қамту 2005 жылмен салыстырғанда 16,8 %-ға өскен және балалардың 40 %-ын ғана құрайды, ал дамыған елдерде бұл көрсеткіш 90-100 %-ға жетіп отыр.

Туу деңгейінің есебінен балабақшалардағы орын тапшылығы елімізде орта есеппен жыл сайын 5-7 %-ды құрайды. Сонымен қатар 5 өңірде туу факторы мен көші-қон әсерінен бұл көрсеткіш 11,1 %-ды құрайды: Оңтүстік Қазақстан облысында - 8,1 %, Қызылорда - 11,8 %, Жамбыл - 10,7 %, Алматы қаласында - 11,3 %, Астана қаласында - 13,6 %.

Балабақшаларда орта есеппен 100 орынға 111 баладан келеді, қалалық жерлерде - 120. Қалалық жерлерде әрбір үшінші бала, ауылдық жерлерде 100 баланың 5-уі ғана балабақшаға барады.

Инклюзивті білім беру қажетті деңгейде дамымаған. Қазіргі кезеңде мүмкіндіктері шектеулі 149246 баланың 29212-сі немесе 19,5 %-ы - мектеп жасына дейінгі балалар. 37 арнайы балабақшада және 240 арнайы топта 10 мыңдай бала мектепке дейінгі тәрбиемен және оқытумен қамтылған, бұл 32,8 %-ды ғана құрайды.

Мемлекеттік мектепке дейінгі ұйымдармен қатар жекеменшік балабақшалар да ашылуда, егер 2005 жылы олардың саны 158 болса, 2010 жылы 284 болып отыр.

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуға арналған мемлекеттік бюджет шығыстарының үлесі соңғы жылдар ішінде ішкі жалпы өнімнің (бұдан әрі - ІЖӨ) шамамен 0,1 %-ын құрайды. ЭЫДҰ елдерінде - ІЖӨ-ден 1 %-дан 2 %-ға дейін.

О р т а б і л і м

Орта білім білім беру жүйесінің базалық деңгейі болып табылады. Оны тегін алу құқығына мемлекет кепілдік береді.

Орта білім беру жүйесінде материалдық-техникалық, оқу-әдістемелік базаның нашарлығына, сондай-ақ оқытудың мазмұны мен әдістерін жаңарту қажеттілігіне байланысты проблемалар орын алған.

2010 жылғы 1 шілдедегі жағдай бойынша республикада жергілікті атқарушы органдар (бұдан әрі - ЖАО) мен Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігіне (бұдан әрі - БҒМ) ведомстволық бағынысты 7576 мемлекеттік күндізгі жалпы білім беретін мектеп жұмыс істейді, онда 2,5 млн.-ға жуық оқушы білім алады. Мектептердің жалпы санының 64,6 %-ы үлгілік, 35,4 %-ы - ыңғайластырылған ғимараттарда орналасқан, 201 мектеп апатты жағдайда. Мектептердің 37,4 %-ы тасымалданатын суды пайдаланады. 70 мектеп 3 ауысымда, 1 мектеп 4 ауысымда жұмыс істейді. Мектептердің 25,1 %-ы күрделі жөндеуді қажет етеді.

Республиканың негізгі және орта мектептерінің 47,4 %-ы жаңа үлгідегі физика кабинеттерімен, 13,2 %-ы химия, 16,3 %-ы биология, 46,7 %-ы ЛМК-мен жабдықталған.

Әрбір бесінші мектепте асхана мен буфет жоқ. Мектеп асханаларының жабдықтары мен мүкәммалының ескіруі 80 %-ды құрайды. Мектептердің 26,4 %-нда спорт залдары

жоқ. Мемлекет қаржыландыратын арнайы автобустармен балаларды мектепке тасымалдау бағдарламасы жоқ.

Осылардың барлығы 12 жылдық білім беру моделін енгізу мерзімін кейінге қалдыруға себеп болды.

Қазақстандық білім беру жүйесінің ерекшелігі - мектептердің жалпы санының 56,5 %-ын құрайтын (2005 жылы - 52 %) шағын жинақты мектептердің (ШЖМ) болуы. Оның ішінде, ауылдық жерлерде - 68,6 %.

Іс жүзінде әрбір төртінші мұғалім ШЖМ-да жұмыс істеп, әрбір алтыншы қазақстандық оқушы ШЖМ-да оқиды.

Мүмкіндіктері шектеулі балалар саны өсуде. Егер 2005 жылы олардың саны 124 мыңды құраса, 2010 жылы 149 мыңнан асты. Олардың 41,4 %-ы ғана арнайы білім беру бағдарламаларымен қамтылған.

Қазіргі заманғы білім беру жүйесі, оқытудың инновациялық нысандары мен әдістерін енгізу педагог қызметкерлердің тұлғасына және кәсіби құзыреттілігіне жоғары талаптар қоюда.

Бүгінгі таңда педагог еңбегін материалдық және моральдық жағынан ынталандыратын және оның әлеуметтік мәртебесін көтеретін барабар заңнамалық база мен жүйе құрылмаған.

Жұмыс істейтін әрбір бесінші мұғалім 50 және одан да үлкен жаста. Педагогтардың жалпы санынан 3 жылға дейінгі өтілі барлар - 13 %. Жыл сайынғы жас кадрлар есебінен толығы тек 2,6 %-ды құрап отыр.

Гендерлік сәйкессіздік, кәсіп феминизациясы (83,1 % әйел мұғалімдер) байқалып отыр. Төмен жалақы (еліміздегі орташа жалақының 60 %-ға жуығы), педагог кәсібінің беделінің болмауы жоғары білікті кадрлардың бұл саладан кетуіне ықпал етеді. 2000 жылдан бастап қызметкерлер жалақысының 400 %-ға өскеніне қарамастан, оның деңгейі еліміздегі төмен деңгейлердің бірі болып қалып отыр.

Білім беру саласындағы мемлекеттік саясаттың басым бағыты өскелең ұрпақты тәрбиелеу жүйесін дамыту болып табылады.

Алайда, білім беру ұйымдары мен балалардың қоғамдық ұйымдарының тәрбие беру әлеуетінің тиімділігі төмен болып отыр. Мектептерде еңбекпен тәрбиелеу және кәсіптік бағдарлау жүйесі жойылған, мектептердегі және мектептен тыс ұйымдардағы көркем және музыкалық шығармашылық үйірмелерінің, спорт секцияларының саны жеткіліксіз. Балалар мен мектептің қоғамдық ұйымдарының қызметі дұрыс жолға қойылмаған. Балаларды қосымша білім берумен қамту басқа елдермен (30 - 50 %) салыстырғанда 21,5 %-ды ғана құрайды. Білім алушыларды спорт секцияларымен қамту бүгінде 20 %-ды құрайды.

Орта білім беруге кері әсер ететін факторлар - ескірген әдіснамалар мен білім беру мазмұнын іріктеу қағидаттары. Ақпараттың шамадан тыс болуы оқуға деген ынтаның төмендеуіне және оқушылар денсаулығының нашарлауына әкеледі. Оқыту тұлғаны

дамытуға емес, немқұрайлы нәтижелер алуға бағытталған.

Осылайша, бар проблемалар орта білім беру жүйесін қазақстандық қоғам дамуының қазіргі заманғы талаптарына және әлемдік білім беру кеңістігіне кірігу шарттарына сәйкес жаңғыртуды талап етеді.

Техникалық және кәсіптік білім

ТЖКБ жүйесі тұлға мүдделерін, еңбек нарығының сұраныстарын және экономика мен әлеуметтік саланы дамытудың перспективаларын қанағаттандыруда маңызды рөл атқарады.

2010 жылғы 1 шілдедегі жағдай бойынша жалпы мемлекеттік статистика деректері бойынша 786 ТЖКБ оқу орны жұмыс істейді, 2005 жылмен салыстырғанда олардың саны 64-ке өсті, оның ішінде 306 кәсіптік лицей, 480 колледж. Олардың 22,8 %-ы ауылдық жерлерде орналасқан.

Жалпы білім беретін мектептерді бітірушілердің 32,7 %-ы кәсіптік лицейлер мен колледждерде оқуын жалғастыруда, оның ішінде 9-сыныптан кейін - 24,8 %, 11-сыныптан кейін - 7,9 %.

ТЖКБ оқу орындарында 609 мың адам білім алуда, оның ішінде 36,3 % ғана мемлекеттік тапсырыс бойынша.

Техникалық және қызмет көрсету еңбегінің білікті мамандарын даярлау 177 мамандық және 416 біліктілік бойынша жүзеге асырылады.

Сонымен қатар еңбек нарығында кәсіби стандарттардың, мамандарға қойылатын қазіргі заманғы біліктілік талаптарының болмауы индустрия және жұмыс берушілер сұраныстарына кадрларды даярлау мазмұнының барабарлығына қол жеткізуге мүмкіндік бермейді.

ТЖКБ жүйесінің қолданыстағы инфрақұрылымы мен материалдық-техникалық жарақтандыруы кадрлар даярлаудың сапасы мен жастар үшін оқытудың тартымдылығын қамтамасыз ете алмайды.

Жоғары деңгейде білім беру үшін инженер-педагог қызметкерлерді қолдаудың төмен болуы біліктілігі жоғары кадрлардың экономиканың басқа салаларына ауысуына себеп болуда. Тиімсіз басқару нарықтық жағдайда оқу орындарының бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз етпейді.

Төмен қаржыландыру және мемлекеттік білім беру тапсырысы бойынша бір маманды оқытуға кететін шығыстар құны оқушының қазіргі заманға сай біліктілік алуына мүмкіндік бермейді.

Бұдан басқа үздіксіз білім алу және біліктілігін өмір бойы арттыру мәселелерін шешу қажет.

Білімге негізделген экономика және қоғам, өмір бойы оқыту — бәсекеге қабілеттілік пен жаңа технологияларды қолдану проблемаларын шешудің, әлеуметтік бірлікті, тең мүмкіндіктер мен өмір сапасын жақсарту тәсілдері болуы тиіс.

Жоғары, жоғары оқу орнынан кейінгі білім және ғылым

Жоғары білім республика экономикасының барлық салалары үшін құзыретті және бәсекеге қабілетті мамандарды кәсіби даярлауды қамтамасыз етуде, ғылым мен өндірісті біріктіруде маңызды рөл атқарады.

Қазіргі уақытта 146 жоғары оқу орны (9 ұлттық, 2 халықаралық, 32 мемлекеттік, 13 азаматтық емес, 90 жеке меншік жұмыс істейді), онда 610 мыңнан астам адам оқиды.

Көптеген жұмыс берушілер жоғары оқу орындары оқытып шығаратын мамандар сапасына қанағаттанбайды. Білім беру бағдарламалары жұмыс берушілердің күткен нәтижелеріне жауап бермейді және экономика талаптарына сәйкес келмейді.

Қазақстанда барлық жоғары білім беру жүйесін қамтитын маңызды жасырын фактор жемқорлық болып табылады. Оны жою бойынша нақты шаралар қабылданбайынша жоғары білім беру саясаты тиімді болмайды.

Жоғары оқу орындарын кадрлармен қамтамасыз етуде кері үрдіс орын алған: профессорлық-оқытушылық құрамды жүйелі даярлау жоқ, қосалқы жұмыс түрі кеңінен таралған.

Қазақстанның жоғары оқу орындарының материалдық-техникалық ресурстары жеткілікті қарқынмен жаңартылмайды. Жоғары оқу орындарында гуманитарлық мамандықтар сияқты техникалық мамандықтар бойынша да кітапхана қорын жаңартудың бекітілген нормалары сақталмайды. Көптеген пәндер бойынша оқулықтар әзірленбейді, немесе аз тиражбен басылады. Жоғары оқу орындарының ақпараттық ресурстары біріктірілмеген, кітапхана қоры бытыраңқы сипатқа ие. Жоғары мектептің материалдық-техникалық базасы және оларды кадрлармен қамтамасыз ету бойынша барлық қолданыстағы нормативтер ғылыми және әдістемелік жағынан дәлелделген болуы керек.

Қазіргі уақытта білім беру қызметін қаржыландыруды мемлекеттік қолдаудың қазіргі тетіктері жеткіліксіз.

Білімді, ғылымды және өндірісті біріктіру, жоғары оқу орнынан кейінгі білімді ғылым мен техниканың қазіргі кезеңдегі жетістіктері негізінде дамыту бүгінгі күнде экономиканы дамытудың басым бағыттарының бірі болып табылады.

Ғылым саласында бірқатар шешілмеген проблемалар бар.

Ескірген материалдық-техникалық база және зертхана жабдықтары сапалы ғылыми зерттеулерді жүргізуге мүмкіндік бермейді.

Жобалау институттары мен конструкторлық бюролардың жеткіліксіз саны өндірістегі технология трансфертін бәсеңдетеді. Жобалау институттарының, конструкторлық бюролардың және өндірістің жоғары оқу орындарымен өзара қарым-қатынас тетігі жоқ.

Жастарды ғылымға тарту үшін жағдайлар жасалмаған. Кадрлардың қартаюы байқалады. Ғылыми қызметкерлердің орташа жасы — 55 жас.

Қазақстанның жоғары оқу орындарының ғылыми әлеуеті аса тиімсіз пайдаланылады.

Білімнің, ғылымның және өндірістің арасындағы байланыстың нашарлығы мына себептерге негізделген:

жоғары оқу орындары мен ғылыми ұйымдар арасындағы ведомствоаралық кедергілер;

жоғары оқу орындарының ғылымын жеткіліксіз қаржыландыру; ғылым мен техниканың жетістіктеріне икемді қарауға, өндірістің өзгерген сұранысын есепке алуға мүмкіндік бермейтін білім беру процесін шамадан тыс әкімшілендіру;

жеке меншік сектордың білімді, ғылымды және инновациялық қызметті қаржыландыруды жүзеге асыруға экономикалық ынталандыру шараларының болмауы.

Қазақстанда әзірлемелерді орындайтын және ғылыми-зерттеу және тәжірибелік-конструкторлық жұмыстарды нәтижесіне жеткізуді қамтамасыз ететін, оларды тәжірибе жүзінде іске асыратын инновациялық құрылымды қолдаудың институционалды нысандары дамымаған.

Қазақстандағы ғылыми әзірлемелердің үлес салмағы дамыған елдерде қабылданған деңгейден он есе төмен қалып отыр.

Тәрбие жұмысы және жастар саясаты

Білім беру жүйесін жаңғыртудың маңызды міндеттерінің бірі бәсекеге қабілетті білімді меңгерген, ойлау өрісі дамыған, сонымен қатар, жоғары азаматтық және адамгершілік ұстанымы, отансүйгіштік сезімі мен әлеуметтік жауапкершілігі қалыптасқан интеллектуалды ұлтты қалыптастыру болып табылады.

2010 жылдың басында 14 — 29 жас аралығындағы халықтың саны жалпы халықтың 28,7 %-ын құрайды. Ауылдық жерлерде тұратын жастардың үлесі - 49,1 %.

Мемлекеттік жастар саясаты саласында мынадай проблемалар орын алып отыр.

Жастар арасындағы тәрбие жұмысын үйлестірудің орталықтандырылған жүйесі жоқ.

Жастар ұйымдарының қызметіне қатысатын жастардың үлесі төмен (жалпы санының 22 %-ы).

Өкілді органдардағы жастар саясатының мәселелері бойынша шешімдерді қабылдауға қатысатын жастардың үлесі 1 %-ға жетпейді.

Осылайша білім берудегі ахуалды талдау мыналарды көрсетеді.

Күшті жақтары:

білімді дамытудың нақты айқындалған басым бағыттары; мектепке дейінгі және орта білім объектілері желісінің ұлғаюы; білім берудің әрбір деңгейі бойынша ұлттық және республикалық орталықтардың болуы;

қазақстандық білім беру құрылымының Білім берудің халықаралық стандарты жіндеуімен сәйкестігі;

техникалық және кәсіптік білім беруді қайта құрылымдау;

Ұлттық білім беру сапасын бағалау жүйесінің қызмет етуі;
TIMSS - 2007 халықаралық зерттеуіндегі жоғары көрсеткіштер;
Еуропалық білім беру кеңістігіне кіру.

Ә л с і з ж а қ т а р ы :

білім беруді қаржыландырудың жеткіліксіздігі;
педагог кәсібі мәртебесінің төменділігі;
педагог кадрларды даярлау сапасының жеткіліксіздігі;
жоғары білікті педагог кадрлардың тапшылығы;
білім берудегі менеджменттің нашар дамуы;
білім беруді ақпараттандырудың нашар дамуы;
мектепке дейінгі тәрбиемен және оқытумен төмен қамтылуы;
жалпы орта және жоғары білім мазмұнының бірігуінің жоқтығы;
білім беру ұйымдарының материалдық-техникалық базасының
қ а н а ғ а т т а н д ы р м а у ш ы л ы ғ ы ;

ШЖМ көрсететін білім беру қызметтері сапасының нашарлығы;
инклюзивті білім берудің нашар дамуы;
Ұлттық біліктілік жүйесінің жоқтығы;
колледждер мен ЖОО бітірушілерінің біліктілігіне білім беру жүйесінің ұсынысы
мен жұмыс берушілердің сұранысының арасындағы теңдіктің жоқтығы;
жоғары білім мен ғылымның ықпалдасуының жоқтығы.

М ү м к і н д і к т е р :

М е м л е к е т ү ш і н :

қазақстандық білімнің бәсекеге қабілеттілігін арттыру;
адами капиталдың сапасын арттыру;
еңбек ресурстарын пайдалану тиімділігін арттыру;
ұлттық экономиканы тұрақтандыру;
халықаралық ұйымдар мен жұмыс берушілер тарапынан білімді инвестициялық
қ о л д а у ;

білім беру саласында басқарудың жаңа тиімді әдістерінің пайда болуы;
оқушылар арасында спортты танымал ету;
бюджет қаражатын пайдаланудың тиімділігін арттыру;
білім беру саласының қолжетімділігін, тартымдылығын, сапасын, ашықтығын
а р т т ы р у ;

ел экономикасының тұрақты өсуін қамтамасыз ету;
халықаралық рейтингтердің көрсеткіштерін жақсарту;
ата-аналардың бала тәрбиелеудегі жауапкершілігін арттыру;

А т а - а н а л а р ү ш і н :

білім беру ұйымдарын таңдау мүмкіндігі;
білім беруді басқаруға қатысу;

мектепке дейінгі тәрбиенің және оқытудың еркін қолжетімділігін қамтамасыз ету;
баланың жетістіктері туралы қашықтықтан ақпараттық хабарландыру арқылы
ата-ана - білім беру ұйымы - бала байланысын жүзеге асыру.

Педагог үшін:
педагог кәсібінің тартымдылығы;
мансаптық өсу жүйесін қамтамасыз ету;
барлық қызмет аясында білім алу, оның ішінде шетелде және кәсіптік
құзыреттілікті дамыту.

Білім алушылар үшін:
баршаға бірдей сапалы білімге қол жеткізу;
үздік білім беру ресурстары мен технологияларына қол жеткізу;
коммуникативтік және кәсіптік құзыреттілікті дамыту.

Қауіп - қатер:
білім берудің жеткіліксіз қаржыландырылуына байланысты алға қойылған
мақсаттар мен міндеттерге қол жеткізбеу;
педагог еңбегінің төмен уәждемесі, мұғалім кәсібінің мәртебесіздігі;
педагогтардың басым бөлігі даярлығының төмен деңгейі;
педагог кадрлардың өздігінен білім алуға және кәсіби өсуіне ұмтылысының
жеткіліксіздігі;

электронды оқыту жүйесін қолданудағы пайдаланушылардың төмен уәждемесі;
демографиялық процестерге (туудың өсуі) және көші-қон жағдайларына
байланысты мектепке дейінгі ұйымдардан орын алуға кезектілік пен оқушы орны
тапшылығының өсуі;

білім сапасының нашарлауы;
білім беру ұйымдарын пайдалануға беру мерзімдерінің бұзылуы;
апаттық ретінде анықталған мектептер санының ұлғаюы;
мүмкіндігі шектеулі балалардың және мүгедек балалардың көбеюі;
еңбек нарығында мамандарға болжамның жоқтығы;
саладағы еңбекақы деңгейі мен елдегі жалақының орташа деңгейінің арасындағы
сәйкессіздіктен туындаған техникалық және кәсіптік білім жүйесінен кадрлардың кетуі;
Қазақстанның ЖОО-да білім алуды қалайтын шетел азаматтары санының қысқаруы
;

өзінің ғылыми әлеуетін іске асырудың анағұрлым қолайлы перспективалары
салдарынан ғалымдардың басқа мемлекеттерге кетуі;
ғылымға жастардың аз келуі;

бағдарламаны іске асыру барысында қоса орындаушылардың үйлессіздігі.
Осылайша, аталған бағдарлама білім беру жүйесін одан әрі жаңғыртуды және оның
еуропалық деңгейге шығу перспективаларын болжайды.

4. Бағдарламаның мақсаттары, міндеттері, нысаналы индикаторлары және іске асыру нәтижелерінің көрсеткіштері

Б а с т ы м а қ с а т ы :

азаматтардың материалдық және рухани әл-ауқатын жақсарту, экономиканың тұрақты дамуы үшін баршаға арналған сапалы білімнің қолжетімділігін қамтамасыз ету арқылы білімнің бәсекеге қабілеттілігін арттыру, адами капиталды дамыту

Бағдарламалық мақсаттар:

білім беру қызметіне тең қол жеткізуді қамтамасыз етуге бағдарланған қаржыландыру жүйесін жетілдіру;

білім беру жүйесін жоғары білікті кадрлармен қамтамасыз ету, педагог қызметкерлердің еңбегін мемлекеттік қолдау мен ынталандыруды күшейту;

білім беруді басқарудың мемлекеттік-қоғамдық жүйесін қалыптастыру;

білім беру процесінің барлық қатысушыларының білім беру ресурстары мен технологияларына тең қол жеткізуін қамтамасыз ету;

балалардың мектепке дейінгі сапалы тәрбиемен және оқытумен толық қамтылуын, оларды мектепке даярлау үшін мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытудың әр түрлі бағдарламаларына тең қол жеткізуін қамтамасыз ету;

жалпы білім беретін мектептерде Қазақстан Республикасының зияткерлік, дене жағынан және рухани дамыған азаматын қалыптастыру, тез өзгертін әлемде оның табысты болуын қамтамасыз ететін білім алудағы қажеттілігін қанағаттандыру, еліміздің экономикалық әл-ауқаты үшін бәсекеге қабілетті адами капиталды дамыту. 12 жылдық оқыту моделіне көшу;

қоғамның және экономиканың индустриялық-инновациялық даму сұраныстарына сәйкес ТЖКБ жүйесін жаңғырту, дүниежүзілік білім беру кеңістігіне кірігу;

еңбек нарығының, еліміздің индустриялық-инновациялық даму міндеттері мен жеке тұлғаның қажеттіліктерін қанағаттандыратын және білім беру саласындағы үздік әлемдік практикаларға сәйкес жоғары білім сапасының жоғары деңгейіне қол жеткізу;

жастардың бойында белсенді азаматтық ұстанымды, әлеуметтік жауапкершілікті, отансүйгіштік сезімді, жоғары адамгершілік және көшбасшылық қасиеттерді қалыптастыру.

Н ы с а н а л ы и н д и к а т о р л а р :

2015 жылдан бастап ШЖМ-нен басқа, барлық білім беру ұйымдарында жан басына шаққандағы қаржыландыру тетігі енгізілген;

педагогтардың жалпы санынан жоғары және бірінші санаты бар біліктілігі жоғары педагог қызметкерлердің үлесі (2015 жылы - 47 %, 2020 жылы - 52 %);

білім беру ұйымдарында қамқоршылық кеңестері құрылған (2015 жылы - 45 %, 2020 жылы - 90 %);

білім беру ұйымдарының басшылары менеджмент саласында қайта даярлаудан

өткен (2015 жылы - 50 %, 2020 жылы - 100 %);
орта білім беру ұйымдарында электрондық оқыту жүйесі пайдаланылады (2015 жылы - 90 %);
балаларды мектепке дейінгі тәрбиелеумен және оқытумен қамту (2015 жылы - 70 %, 2020 жылы - 100 %);
2020 жылы 12 жылдық оқыту моделіне толық көшу жүзеге асырылған (2015 жылы - 1, 5, 11 - сыныптар);
«Назарбаев Зияткерлік мектептері» жобасының шеңберіндегі Қазақстанның барлық өңірлеріндегі мектептердің саны (2015 жылы - 20);
жаратылыстану-математикалық пәндер бойынша білім беретін оқыту бағдарламаларын жетік меңгерген оқушылардың үлесі (2015 жылы - 35 %, 2020 жылы - 65 %);
қазақстандық жалпы білім беретін мектеп оқушыларының PISA, TIMSS, PIRLS халықаралық салыстырмалы зерттеулеріндегі нәтижелері (2015 жылы: PISA - 50 - 60 орын, TIMSS - 5 - 10 орын, 2020 жылы: PISA - 40 - 50 орын, TIMSS - 5 - 7 орын, PIRLS - 10 - 15 орын), БҒМ, ЖАО;
инклюзивті білім беру үшін жағдайлар жасаған мектептердің үлесі олардың жалпы санынан 10 %-дан артқан (2015 жылы - 30 %, 2020 жылы - 70 %);
жұмыс берушілер қоғамдастығында біліктілікті тәуелсіз бағалаудан алғашқы реттен өткен жоғары оқу орындары бітірушілерінің үлесі (2015 жылы - 60 %, 2020 жылы - 80 %);
мемлекеттік тапсырыс бойынша білім алған ТЖКБ оқу орындарын бітірушілердің жұмысқа орналасу үлесі (2015 жылы - 78 %, 2020 жылы - 80 %);
жұмыс берушілер қоғамдастығында біліктілікті тәуелсіз бағалаудан алғашқы реттен өткен жоғары оқу орындары бітірушілерінің оған қатысқандардың жалпы санынан үлесі (2020 жылы - 80 %);
жоғары оқу орындарын бітірушілердің мамандығы бойынша жоғары оқу орнын бітірген жылы жұмысқа орналасқанының үлесі (2015 жылы - 78 %, 2020 жылы - 80 %);
әлемнің озық университеттер рейтингінде көрсетілген Қазақстанның жоғары оқу орындарының саны (2015 жылы - 1, 2020 жылы - 2);
халықаралық стандарттар бойынша тәуелсіз ұлттық аккредиттеуден өткен жоғары оқу орындарының үлесі (2015 жылы - 50 %, 2020 жылы - 65 %);
отандық ғылыми зерттеулердің нәтижелерін өндіріске енгізудің негізінде білім мен ғылымды кіріктіру жолымен инновациялық қызметті іске асыратын жоғары оқу орындарының үлесі (2015 жылы - 2 %, 2020 жылы - 5 %);
соңғы 5 жыл ішінде жоғары импакт-факторлы ғылыми журналдарда жарияланымдары жарық көрген профессорлық-оқытушылық құрамның және ғылыми қызметкерлердің үлесі (2015 жылы - 2 %, 2020 жылы - 7 %);
жастар саясаты саласындағы іс-шараларды іске асыруға белсенді қатысатын

жастардың үлесі (2015 жылы - 27 %, 2020 жылы — 55 %).

Алға қойылған мақсаттарға жету үшін мынадай міндеттерді шешу қажет:

білім берудің сапасы мен қолжетімділігін арттыруға бағытталған білім беруді қаржыландырудың жаңа тетіктерін әзірлеу;
педагог кәсібінің беделін арттыру;
білім берудегі менеджментті жетілдіру;
оқу процесін автоматтандыруды енгізу;
мектепке дейінгі ұйымдар желісін ұлғайту, мазмұнын жаңарту, кадрлармен қамтамасыз ету;

оқытудың 12 жылдық моделіне көшуді жүзеге асыру;
шағын жинақталған мектептердің проблемаларын шешу;
мектептегі инклюзивті білім беру жүйесін жетілдіру;
экономиканың индустриялық-инновациялық даму сұранымдарын ескере отырып ТжКБ мазмұнының құрылымын жаңарту;
экономика салалары үшін кадрлар даярлау инфрақұрылымын дамыту;
ТжКБ-да білім алудың беделін арттыру;
өмір бойы білім алу, баршаға арналған білім үшін жағдай жасау;
еліміздің индустриялық-инновациялық даму жобаларына сәйкес жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімді кадрлармен қамтамасыз ету;
жоғары білім жүйесінің еуропалық аймағына кірігуді қамтамасыз ету;
білімді, ғылымды және өндірісті байланыстыруды қамтамасыз ету, зияткерлік меншік және технологиялар өнімдерін коммерцияландыру үшін жағдай жасау;
жастарды отансүйгіштікке тәрбиелеу және олардың азаматтық белсенділігін, әлеуметтік жауапкершілігі мен әлеуетін ашу тетіктерін қалыптастыру жөніндегі шаралар кешендерін іске асыру.

Міндеттерге қол жеткізу мынадай көрсеткіштермен өлшенетін болады:

ваучерлік-модульдік қаржыландыру принципі бойынша біліктілікті арттырудан өткен педагогтардың үлесі (2015 жылы - 15 %, 2020 жылы - 70 %), БҒМ, ЖАО;
магистр дәрежесі бар бейіндік мектеп педагогтардың үлесі (2015 жылы - 5 %, 2020 жылы - 10 %), БҒМ;
педагогтардың жалпы санынан ағымдағы жылы білім беру ұйымдарына жаңадан жұмысқа келген жас мамандардың үлесі (2015 жылы - 4,5 %, 2020 жылы - 6 %), БҒМ, ЖАО;

жаратылыстану-математикалық цикл пәндерін ағылшын тілінде оқытатын педагогтардың үлесі (2015 жылы - 1 %, 2020 жылы - 7 %), БҒМ;
академиялық және ғылыми дәрежесі бар біліктілікті арттыру жүйесі мамандарының үлесі (2015 жылы - 5 %, 2020 жылы - 15 %), БҒМ, ЖАО;
жаңа технологияларды зерделеу үшін өндірістік кәсіпорындар базасында тағылымдамадан өткен ТжКБ ұйымдарының инженерлік-педагогикалық кадрларының

үлесі (2015 жылы - 5 %), БҒМ, Жұмыс берушілер қауымдастығы, салалық министрліктер, ЖАО;

елімізде біліктілігін арттырудан және қайта даярлаудан өткен жоғары оқу орындарының профессорлық-педагогикалық құрамының үлесі, жыл сайын (2015 жылдан бастап - 20 %), БҒМ;

азаматтық жоғары оқу орындарына корпоративті басқару принциптерін енгізу (2015 жылы - 65 %, 2020 жылы - 90 %), БҒМ;

оқытуда ИКТ-ны пайдалану бойынша біліктілігін арттырудан өткен педагогтардың үлесі, олардың жалпы санына (2015 жылы - 90 %), БҒМ, ЖАО;

1 компьютерге шаққандағы оқушылардың саны (2015 жылы - 1), БҒМ, ЖАО;

мектепке дейінгі ұйымдардың жалпы санынан мектепке дейінгі шағын орталықтардың үлесі (2015 жылы - 50 %, 2020 жылы - 52,7 %), БҒМ, ЖАО;

мектепке дейінгі дайындықпен қамтамасыз етілген 5-6 жастағы балалардың үлесі (2015 жылы - 100 %), БҒМ, ЖАО;

балабақшалардың жалпы санынан жекеменшік балабақшалардың үлесі (2015 жылы - 12 %, 2020 жылы - 15 %), БҒМ, ЖАО;

мектептердің жалпы санынан жаратылыстану-математикалық бағыттағы бейіндік мектептердің үлесі (2015 жылы - 10 %, 2020 жылы - 16,5 %), БҒМ, ЖАО;

мектептердің жалпы санынан жаңа модификациялы кабинеттері (химия, биология, физика, лингафондық және мультимедиялық кабинеттер) бар мектептердің үлесі (2015 жылы - 40 %, 2020 жылы - 80 %), БҒМ, ЖАО;

мектептердің жалпы санынан апатты жағдайдағы мектептердің үлесі (2015 жылы - 2 %, 2020 жылы - 1 %), БҒМ, ЖАО;

оқушы орнының тапшылығы (2015 жылы - 50 мың, 2020 жылы - 30 мың), БҒМ, ЖАО;

көлікпен жеткізуге мұқтаж балалардың жалпы санынан мектепке және мектептен үйлеріне сапалы әрі ыңғайлы тасымалдаумен қамтылған мектеп оқушыларының үлесі (2015 жылы - 80 %, 2020 жылы - 100 %), БҒМ, ЖАО;

«тірек мектептер» — ШЖМ-ға арналған ресурстық орталықтар саны (2015 жылы - 160), БҒМ, ЖАО;

спорт секциялары қызметіндегі орта білім беру ұйымдарындағы (2015 жылы - 25 %, 2020 жылы - 30 %, БҒМ) және балалар-жасөспірімдер спорт мектебіндегі білім алушылардың білім беру ұйымдарындағы оқушылардың жалпы санынан үлесі (2015 жылы - 12 %, 2020 жылы - 14,5 %), ТСМ, ЖАО;

көркем, музыкалық, техникалық, ғылыми шығармашылықпен қамтылған мектеп жасындағы балалардың үлесі (2015 жылы - 32 %, 2020 жылы - 38 %), БҒМ, ЖАО;

спорт секциялары қызметіндегі ЖОО-ғы оқушылардың жалпы санынан үлесі (2015 ж. - 20 %, 2020 ж. - 40 %), БҒМ;

даму мүмкіндігі шектеулі балалардың жалпы санынан инклюзивті білім берумен

қамтылған балалардың үлесі (2015 жылы - 25 %, 2020 жылы - 50 %), БҒМ, Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі (бұдан әрі - ЕХӘҚМ), ЖАО;
аз қамтамасыз етілген отбасылардан шыққан оқушы балаларды тегін ыстық тамақпен қамтамасыз ету (2015 жылдан бастап - 100 %), БҒМ, ЖАО;
мамандықтардың жалпы санынан кәсіптік стандарттармен қамтамасыз етілген ТЖКБ мамандықтарының үлесі (2015 жылы - 30 %, 2020 жылы - 90 %), БҒМ, Қазақстан Республикасы Индустрия және жаңа технология министрлігі, ЕХӘҚМ, салалық министрліктер, Жұмыс берушілер қауымдастығы;
кәсіптік стандарттар негізінде әзірленген Жалпыға міндетті білім беру стандарттары үлесі (2015 жылы - 50 %, 2020 жылы - 90 %), БҒМ, ЖАО, Жұмыс берушілер қауымдастығы;
халықаралық талаптарға сәйкес әзірленген білім беру бағдарламаларының үлесі (2015 жылы - 43 %, 2020 жылы - 67 %), БҒМ, ЖАО, Жұмыс берушілер қауымдастығы;
ТЖКБ оқу орындарында мемлекеттік тапсырыс есебінен оқитындардың жалпы санынан кәсіпорындар базасында практикадан өтуге арналған орындармен қамтамасыз етілген білім алушылар үлесі (2015 жылы - 82 %, 2020 жылы - 90 %), БҒМ, салалық министрліктер, ЖАО, Жұмыс берушілер қауымдастығы, «Атамекен» Одағы;
білім алушылардың жалпы санынан жұмыс берушілер қаражаты есебінен білім алушылардың үлесі (2015 жылы — 1 %, 2020 жылы - 6,5 %), БҒМ, Жұмыс берушілер, Ж А О ;
техникалық және кәсіптік біліммен қамтылған типтік жастағы (14-24 жас) жастардың үлесі (2015 жылы - 25,8 %, 2020 жылы - 28,7 %), БҒМ, ЖАО;
ТЖКБ оқу орындарының жалпы санынан қазіргі заманғы оқу жабдықтарымен жарақтандырылған оқу орындарының үлесі (2015 жылы - 71,9 %, 2020 жылы - 90 %), Б Ғ М , Ж А О ;
жұмыс берушілермен бірлесіп, техникалық және қызмет көрсету еңбегінің қызметкерлерін қайта даярлау және біліктіліктерін арттырудың қысқа мерзімді курстары үшін модульдік оқу бағдарламаларының саны (2015 жылы - 20 бірлік, 2020 жылы - 28,7 бірлік), БҒМ, жұмыс берушілер, ЕХӘҚМ;
магистрлер даярлауды жүзеге асыратын жоғары оқу орындарының үлесі (2015 жылы - 80 %, 2020 жылы - 85 %), БҒМ;
PhD докторларын даярлауды жүзеге асыратын жоғары оқу орындарының үлесі (2015 жылы - 20 %, 2020 жылы - 22 %), БҒМ;
Қазақстан Республикасында кредиттерді ауыстырудың еуропалық үлгісі (ESTC) бойынша оқытудың кредиттік технологиясы бойынша есеп балдары жүйесін енгізген жоғары оқу орындарының үлесі (2015 жылы - 45 %, 2020 жылы - 100 %), БҒМ;
шетелдік жоғары оқу орындарымен екі дипломды білім беру бағдарламасын іске асырып жатқан жоғары оқу орындарының үлесі (2015 жылы - 12 %, 2020 жылы - 70 %), Б Ғ М ;

2015 жылдан бастап «Болашақ» бағдарламасының 100 % стипендиаттары магистратурада, докторантурада оқиды, ғылыми тағылымдамадан өтеді;

Республикалық ЖОО-аралық электрондық кітапханаға қол жетімділігі бар жоғары оқу орындарының үлесі (2015 жылы - 55 %, 2020 жылы - 100 %), БҒМ; мамандықтар бойынша мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарында (бұдан әрі - МЖМБС) жоғары оқу орындарының академиялық бостандығын кеңейту, тандау компонентін ұлғайту (2015 жылы - 40 %, 2020 жылы - 70 %), БҒМ, жұмыс б е р у ш і л е р ;

танылған агенттіктерде халықаралық мамандандырылған аккредиттеуден өткен жоғары оқу орындарының үлесі (2015 жылы - 10 %, 2020 жылы - 14 %), БҒМ;

ғылыми журналдарда жарияланған жоғары импакт-факторлы мақалалары бар « Назарбаев Университетінің» магистранттары мен докторанттарының үлесі (2015 жылы - 10 %, 2020 жылы - 30 %), БҒМ;

жоғары кәсіптік білім беру жүйесіндегі шетелдік студенттердің үлесі, оның ішінде коммерциялық негізде оқитындардың саны (2015 жылы - 2,5 %, 2020 жылы - 3,3 %), БҒМ ;

техникалық жоғары оқу орындарының жалпы санынан инновациялық құрылымдар, ғылыми зертханалар, технопарктер, орталықтар құрған жоғары оқу орындарының үлесі (2015 жылы - 20 %, 2020 жылы - 50 %), БҒМ;

жоғары оқу орындарының жалпы санынан ғылыми және жобалау-конструкторлық ұйымдардың құрылымдық бөлімдерін құрған жоғары оқу орындарының үлесі (2015 жылы - 10 %, 2020 жылы - 25 %), БҒМ;

магистратураны аяқтаған және жоғары оқу орындарын бітірген жылы жоғары оқу орындары мен ғылыми ұйымдарға жұмысқа орналасқан жоғары оқу орындарын бітірушілерінің үлесі (2015 жылы - 10 %, 2020 жылы - 30 %), БҒМ;

жоғары оқу орнының білім беру қызметін мемлекеттік жеке әріптестік есебінен қаржыландырудың үлесі (2015 жылы - 5 %, 2020 жылы - 15 %), БҒМ;

жоғары оқу орнының ғылыми және инновациялық қызметін мемлекеттік-жеке меншік әріптестіктер есебінен қаржыландырудың үлесі (2015 жылы - 5 %, 2020 жылы - 15 %), БҒМ ;

барлық деңгейдегі әрбір өкілдік органдағы жастардың үлесі (2015 жылы - 4 %, 2020 жылы - 10 %), БҒМ, ЖАО ;

жастар ұйымдарының қызметіне қатысатын жастардың үлесі (2015 жылы - 25 %, 2020 жылы - 29 %), БҒМ, ЖАО, үкіметтік емес ұйымдар;

мемлекеттік әлеуметтік тапсырыс аясында әлеуметтік маңызды жобаларды жүзеге асыруға тартылған жастар ұйымдарының үлесі (2015 жылы - 20 %, 2020 жылы - 24 %), БҒМ, ЖАО, үкіметтік емес ұйымдар.

Бағдарламаны іске асырудың мақсатына, нысаналы индикаторларына, міндеттері мен нәтижелердің көрсеткіштеріне Білім және ғылым министрлігі Еңбек және халықты

әлеуметтік қорғау, Байланыс және ақпарат, Индустрия және жаңа технологиялар, Туризм және спорт, Мәдениет министрліктерімен, ҮИИД салалық министрліктерімен, жергілікті атқарушы органдармен, Жұмыс берушілер қауымдастығымен, «Атамекен» одағымен, ҮЕҰ-мен бірлесе отырып жететін болады.

5. Бағдарламаның негізгі бағыттары, алға қойылған мақсаттарға жету жолдары және тиісті шаралар

Білім беруді дамыту мына бағыттарда іске асырылатын болады:

білім беруді қаржыландыру;
педагог мәртебесі;
білім беру менеджменті;
«e-learning» электрондық оқыту;
мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту;
орта білім;
техникалық және кәсіптік білім;
жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім;
тәрбиелеу жұмысы, жастар саясаты.

Білім беру жүйесін қаржыландыру

Мақсаты: білім беру қызметтеріне тең қол жеткізуді қамтамасыз етуге бағдарланған қаржыландыру жүйесін жетілдіру.

Нысаналы индикатор: 2015 жылдан бастап ШЖМ басқа, барлық білім беру ұйымдарына жан басына қаржыландыру тетігі енгізіледі.

Мақсатқа қол жеткізу үшін сапалы білімге қолжетімділікті арттыруға бағытталған білім беруді жаңа қаржыландырудың жаңа тетіктерін әзірлеу жоспарланады.

Жан басына қаржыландыру

Нәтижеге бағдарланған бюджеттеу орта білім беруде мемлекеттік шығыстарды басқару саласындағы реформалардың құрамдас бөлігі болады.

2011 жылы жан басына қаржыландыру әдістемесі әзірленетін болады. Ол бюджеттік шығыстардың тиімділігін арттыруға мүмкіндік береді және халықтың әртүрлі жіктері үшін сапалы білімге қолжетімділікті арттыруға ықпал ететін болады.

Жан басына қаржыландыру бірінші кезеңде бейінді мектептер үшін жүзеге асырылады. 2013 жылы жалпы орта білім берудің жан басына қаржыландыру жүйесі 4 бейінді мектептің базасында сынақтан өткізіледі. Бұл үшін жан басына қаржыландыру жүйесі бойынша нормативтік құқықтық құжаттар әзірленеді.

Жан басына қаржыландыру, қаржылық дербестік, қамқоршылық кеңестер және т.б. тетіктерді пысықтау үшін жекеменшік немесе жоғары оқу орындары жанындағы мектептердің қатарынан пилоттық мектептер анықталады.

Негізгі және бастауыш мектепте жан басына қаржыландыру бейіндік мектепте алынған тәжірибенің негізінде енгізілетін болады.

2015 жылға қарай мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту жан басына қаржыландыру негізінде мемлекеттік бюджеттен қаржыландырылады.

Техникалық және кәсіптік білім беру жүйесінде 2011 жыл мен 2013 жыл аралығында бір маманды даярлауға жұмсалатын шығындардың нормаларын бекітетін жан басына қаржыландыруды енгізу бойынша пилоттық жоба іске асырылатын болады.

2015 жылға қарай жан басына шаққандағы қаржыландыру ШЖМ-дан басқа мектепке дейінгі білімнен ТЖКБ-ге дейінгі барлық білім беру ұйымдарында іске асырылады.

Педагогтар үшін біліктілікті арттыру жан басына шаққандағы қаржыландыру бойынша - ваучерлік-модульдік жүйе қарастырылады, оның шеңберінде төлем ақысын тікелей педагогтың өзіне аудару жолымен педагогқа біліктілікті арттыру курсының өтудің орнын және уақытын таңдау мүмкіндігі берілетін болады.

Мемлекеттік білім беру жинақтық жүйесі (МБЖЖ)

Ақылы білім беру қызметтеріне қолжетімділікті арттыру мақсатында мемлекеттік білім беру жинақтық жүйесінің тетігінің әзірлеу жоспарлануда (бұдан әрі - МБЖЖ), оның көмегімен Қазақстанның әрбір азаматына болашақта баласының жоғары оқу орындары мен колледждерде оқуын төлеу үшін жоспарлы түрде ақшалай қаржыларды жинақтауға мүмкіндік беру болжануда. МБЖЖ азаматтардың жинақтарына мемлекеттік сыйақы аударуды болжайды.

МБЖЖ-ны енгізу тиісті нормативтік құқықтық актілерді қабылдағаннан кейін болжануда.

Одан басқа, білім берудің тиімді жүйесін дамыту үшін оған деген шығынды инвесторларды тарту жолымен ұлғайту қажет. Білім саласына жеке инвестицияларды тарту елдегі мемлекеттік жеке әріптестіктің қолданыстағы тетігі бойынша жүзеге асырылады.

Педагог мәртебесі

Мақсаты: білім беру жүйесін жоғары білікті кадрлармен қамтамасыз ету, мемлекеттік қолдауды күшейту және педагог қызметкерлердің еңбегін ынталандыру.

Нысаналы индикатор: жалпы педагогтардың санынан жоғары және бірінші санаты бар жоғары білікті жоғары педагог қызметкерлердің үлесі (2015 жылы - 47 %, 2020 жылы - 52 %).

Бұл мақсатқа жету үшін педагогтың кәсіби мәртебесін көтеру міндетін шешу қажет.

Білім беру сапасын, бірінші кезекте, сапалы даярлығы бар оқытушылармен айқындалады.

Педагогтарды даярлау және біліктілігін арттыру сапасы

2011 жылдан бастап:

«Болашақ» халықаралық бағдарламасының шеңберінде орта, техникалық және

кәсіптік, жоғары білім беру салалары үшін ағылшын тілді педагогикалық кадрларды даярлау қамтамасыз етіледі;

еліміздің жоғары оқу орындарында көптілді білімді педагогикалық кадрларды даярлау базалық пәндер циклінде шет тілі бойынша кредиттердің көлемін ұлғайту арқылы жүзеге асатын болады. Бұл үшін Үлгілік оқу бағдарламасының үш тілде оқытатын педагогтарды даярлау бөлігіне өзгерістер енгізіледі;

педагогтарды даярлау бағдарламасы, оның ішінде ШЖМ-ға арналған, педагог кадрларды даярлайтын жоғары оқу орындарында бейіндік мектептер үшін мұғалімдерді мақсатты даярлауға арналған мемлекеттік тапсырыс (екі дипломды білім беру бойынша кадрлар даярлау) негізінде білім беру магистрлерінің бағдарламасы жетілдіріледі;

жаңа білім беру бағдарламаларына сәйкес біліктілікті арттыру бағдарламасы жаңартылады және білім беру ұйымдарының педагог қызметкерлерінің біліктілігін арттыру қамтамасыз етіледі.

2020 жылғы қарай біліктілікті арттырудан 73,7 мың адам өтеді деп жоспарлануда.

Педагогтың төлемақы сомасын өзі аудару арқылы біліктілікті арттыру курсынан өтетін орнын және уақытын таңдауға педагогқа мүмкіндік беру шеңберінде ваучерлік-модульдік жүйе енгізілетін болады.

Ваучерлік-модульдік қаржыландыру жүйесін енгізумен педагогтардың біліктілігін арттыру жүйесі жаңғыртылады. 2013 жылы бұл жүйе 2 облыс базасында. (Павлодар және Жамбыл) және Астана, Алматы қалаларында сынақтан өтетін болады. Біліктілікті арттыру жүйесінің нормативтік құқықтық базасын жетілдіру, материалдық-техникалық базасын және бағдарламасын жаңарту, ұйымдастыру моделін реформалау, ресурстық әлеуетті кадрлардың біліктілігін арттыру мен қайта даярлауды іске асыратын субъектілер арасында конкурстық негізде бөлу көзделуде.

Педагог кадрлардың біліктілігін арттыру және қайта даярлау жүйесіне 2015 жылдарға қарай сынақ нәтижелері бойынша ваучерлік тетігін енгізу болжануда.

Қайта даярлау мен біліктілікті арттыруды жүзеге асыратын білім беру ұйымдарын қашықтықтан оқытумен қамтамасыз ету мақсатында интерактивті жабдықтармен жарақтандырылады.

Жыл сайын мектепке дейінгі және орта білім беру жүйесінің педагог кадрларының біліктілігін арттыруға мемлекеттік тапсырыс арттырылады. Оның ішінде мына мамандар үшін:

мектеп жасына дейінгі және мектеп жасындағы балаларды біріктірілген түрде оқыту (инклюзивті білім беру);
даму мүмкіндігі шектеулі балалармен жұмыс;
жалпы білім беру бағдарламаларын іске асыру.

ТЖКБ жүйесінде төменде көрсетілгендер ұйымдастырылады:
жыл сайын педагог қызметкерлер білім беру ұйымдары мен кәсіпорындар

базасында біліктілігін арттырып отырады;
арнайы пәндердің оқытушылары мен өндірістік оқыту шеберлері біліктілігін арттырады және әлеуметтік әріптестер есебінен кәсіпорындарда, оның ішінде шетелде тағылымдамадан өтеді.

Үдемелі индустриялық-инновациялық дамудың басым бағыттары бойынша алдыңғы қатарлы отандық және шетелдік өнеркәсіп кәсіпорындарымен жоғары оқу орындарын жан-жақты біріктіру мақсатында жыл сайын шетелде профессорлық-оқытушылық құрамның (бұдан әрі - ПОҚ) біліктілігін арттыру ұйымдастырылады.

Педагогтардың жалақысы

Педагог қызметкерлеріне еңбекақы төлеудің жаңа үлгісі әзірленеді, ол: біліктілік санатына қарап, педагог қызметкерлердің қызметтік жалақысының көлемін есептеу үшін қолданылатын сараланған коэффициенттерді енгізуді; нәтижеге бағытталған еңбекақы төлеу тетігін енгізуді көздейді.

Қабылданған шаралардың нәтижесінде педагог қызметкерлердің жалақысының көлемі жеке сектордағы жалақыға жуықтайды.

Сонымен қатар педагогтарға қойылатын талаптарды күшейту шаралары қарастырылуда.

Педагог мамандықтар бойынша жоғары оқу орнына түсу кезінде педагогикалық қызметке икемділік деңгейін анықтауға арналған шығармашылық емтихан енгізілетін болады.

Педагогикалық мамандықтарға түсетін талапкерлер үшін шекті деңгей көтерілетін болады.

2016 жылдан бастап жұмысқа алғаш рет немесе педагог қызметінің үзілісінен кейін қабылданып жатқан педагогтар біліктілігінің деңгейін растау рәсімі енгізілетін болады. Білім беру ұйымдарына жұмысқа қабылдау ережесі әзірленеді, ол азаматтардың аталған санаттары үшін тестілеуден өтуді көздейді.

Бейінді мектеп үшін мұғалімдерді іріктеу кезінде білім беру саласындағы магистр дәрежесінің болуы көтермеленеді.

Өздігінен білім алу және өзін-өзі жетілдіру педагог портфолиосында көрінетін қызметінің ажырамас бөлігі болып табылатын болады.

Педагог кадрларды даярлау сапасын бақылау және ынталандыру үшін біліктілік деңгейін бағалау тәуелсіз агенттіктерде өтетін болады.

Педагогтарды аттестаттау мұғалім білімін тестілеу, қызметі туралы есеп беруінен тұратын, білім беру процесіне қатысушылар мен жұртшылықтың пікіртерімі рәсімдерінен тұратын жинақтық бағалау негізінде жүргізіледі.

2016 жылдан бастап математика мұғалімдері TEDS-M халықаралық салыстырмалы зерттеулерге (Teacher Education and Development Study in Mathematics) - орта мектептің

бастауыш және орта буынының математика мұғалімдерінің кәсіптік білім сапасын бағалауға қатысатын болады.

Білім беру менеджменті

Мақсаты: білім беруді басқарудың мемлекеттік-қоғамдық жүйесін құру

Н ы с а н а л ы и н д и к а т о р л а р :

білім беру ұйымдарында қамқоршылық кеңестер құрылған (2015 жылы - 45 %, 2020 жылы - 90 %) ;

білім беру ұйымдарының басшылары менеджмент саласында қайта даярлықтан өтті (2015 жылы - 50 %, 2020 жылы - 100 %).

Бұл мақсатқа жету үшін білім берудегі менеджментті жетілдіру қажет.

Б і л і м б е р у д і б а с қ а р у ж ү й е с і

Еңбек нарығындағы қатаң бәсекелестік білім беру менеджменті жүйесінің ұтқырлығы мен серпінділігін талап етеді.

Білім беруді басқаруға қалың жұртшылық - педагогтар да, халықтың әртүрлі топтары да тартылады.

Қоғамдастықтың білім беруді басқарудың түрлі деңгейіне қатысуы қамқоршылық кеңестер түрінде жүзеге асырылады.

Білім беруді дамытуда қамқоршылық кеңестердің әрекетті қоғамдық қатысу тетігі әзірленетін болады.

Оқуға төлейтін ата-аналардың, жұмыс берушілердің, білім беру және кәсіптік қауымдастықтар саласындағы үкіметтік емес ұйымдардың қатысуының есебінен қамқоршылық кеңестің рөлі өседі.

ТжКБ жүйесін басқарудың корпоративтілігін, айқындылығын қамтамасыз ету үшін ТжКБ оқу орындарында қамқоршылық кеңестер, жұмыс берушілердің қатысуымен кадрларды даярлау бойынша салалық және өңірлік кеңестер жұмыс істейтін болады.

Шаруашылық жүргізу құқығындағы мемлекеттік кәсіпорын мәртебесі бар білім беру мен денсаулық саласында, ЖОО-ларда, мемлекеттік кәсіпорындар мәселелері жөнінде Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне өзгерістер мен толықтырулар енгізілгеннен кейін корпоративтік басқару принциптері енгізілетін болады. Оң нәтиже болған жағдайда, корпоративті басқару принциптері 2020 жылға қарай азаматтық ЖОО-лардың 90 %-на енетін болады.

2011 жылдан бастап білім беру ұйымдарында басшылардан және педагогтардан басқарудың жаңа дағдыларын, қайта даярлау мен біліктілікті арттыруды талап ететін нәтижеге бағдарланған жоспарлау жүйесі енгізілетін болады.

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту, орта білім беру жүйесінің басшылық қызметкерлерінің білім берудегі менеджмент мәселелері бойынша біліктілігін арттыру жүзеге асырылатын болады.

Менеджменттің қазіргі заманғы технологияларын енгізу үшін оқу орындарының басқарушы қызметкерлерінің біліктілігін арттыру және қайта даярлау үнемі іске

а с ы р ы л а т ы н

б о л а д ы .

Білім берудегі менеджмент бойынша қайта даярлаудан өткен адамдар білім беру ұйымдарының басшылары болып мойындалады.

2013 жылы мемлекеттік ЖОО ректорларын тағайындау, оның ішінде олардың барлық аккредиттелген ЖОО-да сайлануы бөлігіндегі тетіктер қайта қаралатын болады.

Корпоративті басқаруды енгізу Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес жүзеге асырылатын болады.

Білім беруді дамытудың мониторинг жүйесі

Білім берудегі сапа менеджменті жүйесіндегі принциптердің бірі мониторинг нәтижелерін есепке ала отырып, білім беру процесін тұрақты жетілдіру принципі б о л ы п т а б ы л а д ы .

Білім беру нәтижелері мен ұлттық және өңірлік деңгейдегі әлеуметтік әсерлердің жүйелі мониторингін жүргізу мақсатында басқарудың ақпараттық базасы және даму жолдарын болжамдау түрінде білім беру мониторингінің бірыңғай жүйесі енгізіледі.

Б ұ л ү ш і н :

барлық деңгейде білім беру сапасын бағалаудың ұлттық жүйесін (БСБҰЖ) енгізу ж а л ғ а с т ы р ы л а д ы ;

бастапқы мәліметтер негізінде білім беру статистикасының бірыңғай базасы қ ұ р ы л а д ы ;

білім беруді басқару жүйесінің инфрақұрылымы кеңейтіледі.

Мониторингтік зерттеулер жүргізетін болады. Басқару шешімдерін қабылдау үшін мониторинг нәтижелері бойынша білім беру жүйесінің жай-күйі мен дамуы туралы жыл сайынғы облыстық баяндамалар жарияланып отырады.

2020 жылға қарай статистикалық деректердің бытыраңқы электронды базасы білім беру статистикасының бірыңғай базасына біріктіріледі. Аталған база бастапқы деректер негізінде толықтырылып (мектеп, колледж, жоғары оқу орны, интернат, Орталықтар, Сапаны бағалау қызметтері және т.б.), ҚР БҒМ-да жинақталады. Осылайша, 2020 жылға қарай әкімшілік есептіліктің барлық нысандарын жинау жойылып, айқындылық қамтамасыз етіледі.

«E-learning» электронды оқыту

Мақсаты: білім беру процесінің барлық қатысушыларының үздік білім беру ресурстары мен технологияларына тең қол жеткізуін қамтамасыз ету

Нысаналы индикатор: білім беру ұйымдарында электронды оқыту жүйесі қ о л д а н ы л а д ы (2 0 1 5 жылы - 9 0 %).

Алға қойылған мақсатқа жету үшін оқу процесіне автоматтандыруды енгізу қажет.

Алға қойылған мақсатқа жету оқу сапасын, білімді басқарудың тиімділігін, сыртқы ортамен ақпараттық біріктіруді арттырады.

Қажетті нормативтік негізді жасау.

Электронды оқытуды енгізу бірқатар нормативтік құжаттарға өзгерістер мен

толықтырулар енгізуді талап етеді.

2012 жылға қарай электронды оқыту жүйесінде жұмыс жасау үшін кадрларды даярлау бөлігінде жоғары, техникалық және кәсіптік білім берудің МЖМБС-на, электронды оқыту жүйесін міндетті пайдалану бөлігінде орта білім берудің МЖМБС-на өзгерістер енгізілетін болады.

Электронды оқыту жүйесінде қолданылатын электронды оқулықтарды және оқу-әдістемелік кешендерді (бұдан әрі - ОӘК) жасауға арналған талаптар, жүйені қолданушылардың жеке және ұжымдық жұмыстарының регламенті, техникалық регламенті (электронды оқытудың жүйесін алып жүру және қолдану) әзірленеді және б е к і т і л е д і .

Педагогтардың ақпараттық-коммуникациялық технологиялар (бұдан әрі - АКТ) - құзыреттілігін қамтамасыз ету үшін ұйымдастырушылық қамтамасыз ету, электронды оқыту жүйесін пайдаланушыларды даярлау мен біліктілігін арттыру қажет.

2011 жылдан бастап педагогтардың электронды оқыту жүйесін пайдалану мен қолдану бойынша біліктілігін арттыру басталады деп көзделіп отыр.

Электронды оқыту жүйесін ұйымдастыру жағынан қамтамасыз етуді қалалар мен облыстардың білім беру басқармаларының жанынан Білім берудегі жаңа технологиялардың өңірлік орталықтары жүзеге асыратын болады.

Электронды білім беруге арналған электронды ресурстармен және контенттермен қамтамасыз ету - «ҰАО» АҚ (Ұлттық ақпараттандыру орталығы).

Технологиялық инфрақұрылымдарды дамыту білім беру ұйымдарын өткізу мүмкіндігі 4-10 Мбит/сек. Интернет жүйесіне қосуды көздейді.

Білім беру ұйымдарының 90 %-нан астамы Интернет жүйесіне қосылатын болады. Бірінші кезекте, ресурстық орталықтардың пилоттық бағдарламасы бойынша жұмыс і с т е й т і н м е к т е п т е р .

Кең жолақты қолжетімділікке (бұдан әрі - КЖҚ-ға) қосылу, электронды білім беру жүйесі үшін жабдықтармен қамтамасыз ету және жеткізушілердің қызмет көрсетулерін таңдау мемлекеттік сатып алу саласындағы Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес жүргізілетін болады.

Білім беру ұйымдарының 90 %-ының қажетті оқу ресурстары бар Интернет-ресурстары болады.

Негізгі және бейінді орта мектепте оқытылатын әрбір пән бойынша бір пәнге сандық білім беру ресурстары әзірленетін болады.

Орта, техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарын сандық білім беру контентімен (қандай да бір ақпараттық ресурспен - мәтін, кескіндеу, әуен, бейне, дыбыс және т.б. толықтыру (мысалы: интернет-сайт контенті) ашық қолжетімділікте толық қамтамасыз ету жоспарланып отыр.

Оқытушылардың жасаған электронды білім беру ресурстары (медиатекаларды бір орталықтан құру және ресурстармен толтыру) дамытылады.

Оқу процесіне автоматтандыруды енгізу үшін әрбір білім беру ұйымы қажетті жабдықтармен жарақтандырылатын болады: компьютердің жаңа түрлері, КЖҚ-мен қамтамасыз ету және т.б.

2011 жылы әкімші, оқу ісі жөніндегі меңгеруші, мұғалім, оқушы, медициналық қызметкер, кітапханашы үшін функционалдар әзірленетін болады.

Оқушы автоматтандырылған жүйеде жеке портфолиосын, күнтізбесін, күнделігін жүргізеді. Мұғалім күнтізбелік-тақырыптық жоспары бар электронды дәптерді, сынып журналын, хабарландыру сервистерін (алда болатын жоспарлы және жоспардан тыс жиналыстар мен кездесулер туралы оқушылардың ата-аналарына e-mail немесе sms хабарламалар, есептілік және т.б. жіберу) толтыратын болады. Оқытушылық жүктемені, сабақ кестесін, үлгерім мониторингі мен оқушылардың сабаққа келуін, педагогтың қызметін, есептілікті және т.б. директордың орынбасары жүзеге асырады. Жүйе әкімшісі локальды және ғаламдық есептеу желісін, телефон жүйесі немесе дауыс поштасы жүйесін қоса алғанда, көп қолданылатын компьютерлік жүйенің жұмыс істеп тұруына жауапты болады.

2020 жылға қарай жоғары оқу орындарында кең жолақты Интернетке қол жеткізу 100 % қамтамасыз етіледі, университеттік портал құрылады. Жоғары оқу орындарының техникалық дайындығына қарай Республикалық жоғары оқу орындары аралық электрондық кітапханаға жоғары оқу орындарын қосу жүзеге асырылатын болады.

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту

Мақсаты: балаларды сапалы мектепке дейінгі тәрбиемен және оқытумен толық қамту, оларды мектепке даярлау үшін мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың әртүрлі бағдарламаларына тең қол жетімділігін қамтамасыз ету

Нысаналы индикатор: балаларды мектепке дейінгі тәрбиемен және оқытумен қамтамасыз ету (2015 жылы - 70 %, 2020 жылы - 100 %).

Алға қойылған мақсаттарды іске асыру үшін мектепке дейінгі ұйымдардың желісін ұлғайту, мазмұнын жаңарту, кадрлармен қамтамасыз ету қажет.

Мектепке дейінгі ұйымдардың желісін ұлғайту:

2015 жылға қарай «Балапан» бағдарламасының шеңберінде мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың 70 %-ын қамтитын мемлекеттік және жекеменшік балабақшалар желісі дамитын болады.

Мектепке дейінгі ұйымдардағы орындар саны «Балапан» бағдарламасының шеңберінде өседі.

Балаларға ерте жастан түзеу-педагогикалық қолдау көрсету үшін түзету және инклюзивтік білім беру кабинеттері құрылатын болады. 2015 жылға дейін барлық балабақшалардың жалпы санынан түзеу және инклюзивті білім беру кабинеттерінің желісі 8 %-дан 30 %-ға дейін өседі және 540-ты құрайды.

Мектепке дейінгі арнайы түзеу ұйымдар желісін сақтау және ұлғайту мақсатында Ақмола, Алматы, Батыс Қазақстан, Қызылорда, Солтүстік Қазақстан облыстарында

арнайы балабақшалар ашылады. Мектепке дейінгі арнайы түзеу ұйымдарының үлесі жалпы санынан 2015 жылы - 2 %, 2020 жылы - 2,5 %-ды құрайды. Балабақшалардың жалпы санынан ұйымдарға кедергісіз қол жеткізу үшін жағдайы жасалған балабақшалардың үлесі 2011 жылы 1 %-дан 2020 жылы 10 %-ға дейін ұлғаяды.

Мазмұнын жаңарту, кадрлармен қамтамасыз ету

2015 жылға қарай МЖМБС-ның жетекші білім салаларына сәйкес 5 оқу бағдарламасын жаңарту жоспарлануда: «Денсаулық», «Коммуникация», «Таным», «Социум», «Шығармашылық».

Әрбір оқу бағдарламасы үшін оқу-әдістемелік кешендер әзірленеді (жыл сайын 5 бірліктен, барлығы 25).

2015 жылға дейін жоғары оқу орындарында және ТЖКБ ұйымдарында 18 мыңнан астам мектепке дейінгі білімнің педагог қызметкерлері даярланады.

Мектепке дейінгі ұйымдардың педагогтарын қайта даярлау жүзеге асырылады.

2020 жылға қарай:

өңірлердің ерекшеліктеріне қарай мектепке дейінгі ұйымдардың әртүрлі модельдерінің жұмыс істеуі қамтамасыз етіледі. Мысалы, оңтүстік өңірлерде - жеке меншік коттедждердегі балабақшалар, жұмысқа отбасы мүшелерін тарта отырып, тұрғын жайлар базасында 5-6 балаға арналған отбасылық балабақшалар. Солтүстік өңірлерде - оқушылық орынның профициті есебінен жалпы білім беретін мектептер базасында шағын орталықтар. Қалаларда тұрғын үй кешендерінің төменгі қабаттарында - шағын жинақты балабақшалар мен шағын орталықтар. Барлық өңірде - «Мектеп-бақша» кешендері. Мемлекеттік бақшалардың баламасы ірі компаниялар, ұйымдар, кәсіпорындар жанындағы балабақшалар болады;

мектепке дейінгі балалар ұйымдарындағы орындар саны 373 мыңнан 662 мыңға дейін көбейтіледі;

балабақшалардағы топтардың толықтырылуы жас ерекшелік нормаларына (нәрестелер тобы - 17, орта - 22, ересектер - 27) сәйкес 27-ден (ел бойынша орташа) 22-ге дейін азайтылды;

мектепке дейінгі жастағы барлық бала санынан мектепке дейінгі тәрбиемен және оқытумен қамтылған балалардың саны 70 %-дан 100 %-ға дейін көбейтіледі. Оның ішінде, 2016 жылы - 79,5 %, 2017 жылы - 85 %, 2018 жылы - 90 %, 2019 жылы - 95 %, 2020 жылы - 100 %. Бұл міндет бір жағынан мектепке дейінгі ұйымдардың жалпы санынан жекеменшік балабақшалар санының үлесін 2011 жылы 5,7 %-дан 2015 жылы 6,1 %-ға және 2020 жылы 6,5 %-ға дейін көбейту есебінен шешілетін болады;

10 оқу бағдарламасы жаңартылады, 30 ОӘК әзірленеді, оның ішінде 2016 жылы - 8, 2017 жылы - 8, 2018 жылы - 8, 2019 жылы - 8, 2020 жылы - 8 бірлік.

Орта білім

Мақсаты: жалпы білім беретін мектептерде Қазақстан Республикасының зияткерлік, тұлғалық және рухани дамыған азаматын қалыптастыру, оның тез өзгертін әлемде

табысқа жетуді қамтамасыз ететін білім алуудағы қажеттіліктерін қанағаттандыру, еліміздің экономикалық игіліктері үшін бәсекеге қабілетті адами капиталды дамыту. 12 жылдық оқыту моделіне көшу

Нысаналы индикатор:

2020 жылы 12 жылдық оқыту үлгісіне көшу толықтай жүзеге асырылады (2015 жылы - 1, 5, 11 - сыныптар);

«Назарбаев Зияткерлік мектептері» жобасы шеңберінде Қазақстанның барлық өңірлеріндегі мектептердің саны (2015 жылы - 20);

жаратылыстану-математикалық пәндер бойынша білім беретін оқыту бағдарламаларын жетік меңгерген оқушылардың үлесі (2015 жылы - 35 %, 2020 жылы - 65 %);

қазақстандық жалпы білім беретін мектеп оқушыларының PISA, TIMSS, PERLS халықаралық салыстырмалы зерттеулеріндегі нәтижелері (2015 жылы: PISA - 50 - 60 орын, TIMSS - 5 - 10 орын, 2020 жылы: PISA - 40 - 50 орын, TIMSS - 5 - 7 орын, PLRLS - 10 - 15 орын);

инклюзивті білім беру үшін жағдайлары жасалған мектептердің үлесі олардың жалпы санынан артады (2015 жылы - 30 %, 2020 жылы - 70 %).

Алға қойылған мақсатқа қол жеткізу үшін мынадай міндеттерді шешу қажет:

Білім берудің 12 жылдық моделіне көшуді жүзеге асыру.

Шағын жинақты мектептердің проблемаларын шешу.

Мектептегі инклюзивті білім беру жүйесін дамыту.

Білім берудің 12 жылдық үлгісіне көшу

Құзыреттілік тәсіліне негізделген 12 жылдық білім берудің жаңа стандартын әзірлеу және енгізу жоспарланады.

Білім беру стандарттарының ауысуы білім берудің жаңа мазмұнын әзірлеумен байланысты. Жаңа білім беру мазмұнының базалық принципі - әрбір мектепте тұлғаның адамгершілік-рухани қасиеттерін дамытуды ынталандыратын ізгі білім беру ортасын құру: өзін-өзі тану, өзін-өзі анықтау және өзін-өзі жетілдіру. Білім беру ұйымдары мен отбасыларда адамгершілік-рухани мәдениеттің жоғары деңгейіне қол жеткізілетін болады. Барлық балалар, оқушылар, студенттер мен педагогикалық қызметкерлер Өзін-өзі танудың негізін, жалпы адамзаттық құндылықтардың дамуын меңгереді болды.

МЖМБС коммуникативтік дағдыларды, ақпараттар мен технологияларды басқара білуді, проблемаларды шешуді, іскерлік пен креативтілікті қалыптастыратын білімді алуудағы тұлғаның дамуын, дербестігін қамтамасыз ететін нәтижеге бағытталады.

2011 жылы бастауыш білім берудің МЖМБС жаңартылады, негізгі орта және жалпы орта білім берудің құзыреттілік тәсілге негізделген оқу бағдарламалары әзірленеді.

2012 жылы жалпы орта білімнің МЖМБС жоғары білімнің (бакалавриат)

МЖМБС-мен біріктіріледі - жоғары білімнің жалпы білім беретін пәндер циклінің жеке пәндері (әлеуметтану, өзін-өзі тану, ӨҚН, Қазақстан тарихы, мәдениеттану және т.б.) оқу жүктемесін көбейтпей, «Бейіндік мектеп» бейінді оқыту бағдарламасына көшіріледі.

2014 жылға қарай қоғамдық-гуманитарлық және жаратылыстану-математикалық бағыттары бойынша «Бейіндік мектеп» бейіндік оқыту бағдарламасы әзірленеді және сынақтан өткізіледі.

Оқытудың 12 жылдық үлгісі бойынша эксперименттік алаң үшін оқулықтар мен ОӘК, түзеу білім беру ұйымдары үшін электронды оқулықтар, аударма және оқулықтарды бейімдеу және ОӘК-ні әзірлеу, оқулықтарды сараптау жүзеге асырылады.

2013 жылы оқытудың 12 жылдық үлгісінің бағдарламасы бойынша оқулықтар мен ОӘК әзірленеді.

2014 жылы 1, 5, 11-сыныптардың, 2015 жылы 2, 6, 12-сыныптардың, 2016 жылы 3, 4, 7-сыныптардың, 2017 жылы 8, 9, 10-сыныптардың оқушылары үшін оқытудың 12 жылдық үлгісінің бағдарламасы бойынша балама оқулықтар мен ОӘК-лер дайындалады.

2015 жылы жалпы білім беретін білім беру ұйымдарының барлық оқушысы жергілікті бюджет есебінен тегін оқулықтармен және цифрлық білім ресурстарымен қамтамасыз етіледі.

2015 жылы оқытудың 12 жылдық үлгісіне дәйекті көшу мынадай сызба бойынша басталады:

Жылдар	Оқытудың 12 жылдық бағдарламасы бойынша	Оқытудың 11 жылдық бағдарламасы бойынша
2015-2016	1,5,11	2,3,4,6,7,8,9,11
2016-2017	1,2,5,6,11,12	3,4,7,8,9
2017-2018	1,2,3,5,6,7,11,12	4,8,9
2018-2019	1,2,3,4,5,6,7,8,11,12	9
2019-2020	1,2,3,4,5,6,7,8,9,11,12	

11 жылдық мектептің 9-сыныбынан 12 жылдық мектептің 11-сыныбына көшу 2015 - 2016 оқу жылынан 2019 - 2020 оқу жылына дейін жүзеге асырылады. Оқытудың 12 жылдық моделінің 11 және 12-сыныптарында оқыту ақысыз болады.

Алдын ала деректер бойынша 2015 жылғы 1 қыркүйекте оқушылардың жалпы саны шамамен 2,7 млн. баланы құрайды.

Олардың ішінде 12 жылдық бағдарлама бойынша: 1-сыныпқа - 600 мың баладан аса (шамамен 6 жастағы балалар - 450 мың және 7 жастағы балалар 150 мың).

Сынып-жинақтардың болжамды саны - шамамен 30 мың;

5-сыныпқа - 260 мыңнан астам, сынып-жинақтардың болжамды саны - шамамен 13 мың;

11-сыныпқа - шамамен 175 мың, сынып-жинақтардың болжамды саны - 8 мыңнан

а с т а м .

2015 жылдан бастап жалпы білім беретін мектептердің, лицейлердің, гимназиялардың, зияткерлік мектептердің, дарынды балаларға арналған мамандандырылған мектептердің жоғары сыныптарында «Бейіндік мектеп» бейінді оқу бағдарламасы іске асырылады. Бейінді мектепке түсу ұлттық тестілеу негізінде жүзеге асырылады.

Бейінді мектепте оқуды 10-сынып бітірушілерінің 60%-ы жалғастырады деп болжамданып отыр. Осы ретте жобалық қуаттылығы 145288 оқушылық орынды 188 бейінді мектеп, оның жартысынан көбін ауылдық жерлерде салу қарастырылып отыр. Оның ішінде 32660 орынға арналған 160 жатақхана. Бір уақытта бейіндік оқыту бағдарламасын іске асыратын жоғары оқу орындарының базасында мектептер құрылады. 40 жоғары оқу орнының базасында бейіндік мектепте оқу мен орналастыру мүмкіндігі қарастырылуда (11 - 12-сыныптар). Алдын ала мәліметтерге сәйкес жоғары оқу орындарында 2647 білім алушы бар 115 11-сынып, 2575 білім алушы бар 114 12-сынып болады.

Бейіндік мектептің 11 - 12-сыныптарына түспеген білім алушылар оқуды ТжКБ (колледж) ұйымдарында жалғастырады.

Оқушылардың оқу жетістіктерін сырттай бағалау жүйесі дамиды.

Ұлттық тестілеу бастауыш, негізгі және бейінді мектептерді бітіргеннен кейін өткізіледі.

Бастауыш мектепте - ішінара, оқушылардың оқу жетістіктеріне мониторинг жүргізу мақсатында.

Негізгі мектепте (9 (10) сыныптардан кейін) - оқытудың одан әрі траекториясын (бейіндік мектеп немесе колледж, тестілеуде анықталған бейімділік пен қол жеткізілген нәтижелерді) анықтау мақсатында.

Бейіндік мектепте - алынған білім деңгейін бағалау мақсатында.

2015 жылға қарай білім алушылар құзыреттіліктерінің қалыптасу деңгейін анықтауға бағытталған тестілеу тапсырмаларының базасы құрылатын болады.

Сыртқы емтихандар жаңа ақпараттық технологияларды қолдана отырып, компьютерлік тестілеу әдісімен өткізіледі.

Республиканың жоғары оқу орындарына түсу емтихандары оқытудың бейінін және әрі қарай оқуға қабілеттілікті анықтауды ескере отырып өткізіледі.

Білім берудің инновациялық, көптілді моделін жасау мақсатында білім беруді үш тілде ұсынатын мектептердің саны 33-тен 700-ге дейін көбейеді. Оның ішінде, «Назарбаев Зияткерлік мектептері» мектептер желісінің саны 3-дан 20-ға дейін көбейтіледі. Бұл мектептер білім берудің көптілді моделін, білім берудегі инновацияларды сынақтан өткізу үшін базалық алаңдар болады.

Қазақстан оқушыларының білім беру сапасын халықаралық зерттеулерге қатысуы қамтамасыз етіледі: PISA (15 - 16 жастағы оқушылардың математикалық сауаттылығын

және оқу және жаратылыстану бойынша сауаттылығын бағалау), TIMSS (4 және 8-сынып оқушыларының математикалық және жаратылыстану бойынша білімінің сапасын бағалау), PIRLS (оқу деңгейі мен сапасын салыстыру, әлем елдеріндегі бастауыш мектеп оқушыларының мәтінді түсінуі), TIMSS ADVANSED (11-сынып оқушыларының математика және жаратылыстану (физика) пәндерін тереңдетіп оқытатын сыныптарда сол пәндер бойынша сауаттылығын бағалау), ICILS (8-сынып оқушыларының компьютерлік және ақпараттық сауаттылығын бағалау).

Оқытудың 12 жылдық моделінің талаптарына сәйкес материалдық-техникалық база ж а ң а р т ы л а д ы .

Мектептердің спорт залдарын қазіргі заманғы жабдықтармен жарақтандыру мә с е л е с і ш е ш і л е д і .

Жергілікті бюджет қаражаттары есебінен мектептерді физика, химия, жаңа түрлендірілген биология кабинеттерімен, мультимедиалық кабинеттермен жарақтандыру жалғастырылатын болады, олардың үлесі 35,6 %-дан 80 %-ға дейін ұ л ғ а я д ы .

2011 жылы бейіндік мектептерге арналған техникалық жағдайлар және оларды жарақтандыруға қойылатын талаптар әзірленеді.

Бұдан басқа, мектептердің үш ауысымдығы мен апаттылығын жою мақсатында 91 м е к т е п с а л ы н а т ы н б о л а д ы .

Шағын жинақталған мектептердің проблемаларын шешу

ШЖМ-дағы білім беру сапасын арттыру проблемаларын шешуге мынадай і с - ш а р а л а р ы қ п а л е т е т і н б о л а д ы :
2 0 1 1 ж ы л ы :

Ы. Алтынсарин атындағы ұлттық білім беру академиясының базасында ШЖМ-ны дамытудың республикалық орталығы, педагог қызметкерлердің біліктілігін арттыруды жүзеге асыратын ұйымдардың жанынан 14 өңірлік орталық құрылады, ШЖМ қызметінің ү л г і е р е ж е с і әзірленеді;

«Мектептерге тегін және қауіпсіз жеткізетін мектептері жоқ елді мекендерде тұратын білім алушылар мен тәрбиеленушілерді қамтамасыз ету» стандарты әзірленді ж ә н е қ а б ы л д а н д ы .

2 0 1 1 ж ы л д а н б а с т а п :

оқушылар саны 10 және одан көп барлық ШЖМ жаңа түрдегі компьютерлермен және кең жолақты Интернетке қол жеткізумен қамтамасыз етіледі. Қашықтықтан оқыту «e-learning» э л е к т р о н д ы о қ ы т у ш е ң б е р і н д е ұйымдастырылады;
1 6 0 т і р е к м е к т е б і құрылады.

Тірек мектебі (ресурстық орталық) - базасында жақын мандаты шағын жинақты мектептердің білім беру ресурстары шоғырланатын білім беру ұйымы. Әрбір ресурстық орталыққа бірнеше ШЖМ бекітіледі. ШЖМ-дағы балалар үш рет (оқу жылының басында, ортасында және соңында) он күннен (сессия) тірек мектебінде білім алады

және онда аралық және қорытынды аттестаттау тапсырады. Сессия аралық кезеңде ШЖМ-да оқыту тірек мектебі мұғалімдерінің қатысуымен және қашықтықтан оқыту технологияларының көмегімен жүргізіледі. Осылайша, ресурстық орталықтар ШЖМ оқушыларының сапалы білімге қол жеткізуін қамтамасыз етеді.

2020 жылға қарай ШЖМ, негізінен, бастауыш және негізгі білім деңгейлері үшін ж ұ м ы с і с т е й д і .

ШЖМ проблемасы тірек мектептері (ресурстық орталықтар), интернаттар, жеткізу е с е б і н е н ш е ш і л е д і .

Инклюзивті білім беру жүйесін дамыту

2015 жылға қарай аталған міндетті шешу үшін: мүмкіндіктері шектеулі балаларды біріктіріп оқытудың модульдік бағдарламалары; мүмкіндіктері шектеулі балаларды жалпы білім беретін ортада біріктіріп оқыту ережесі әзірленеді, әртүрлі бұзушылықтары бар балалар үшін интеграция нысандары а н ы қ т а л а д ы ;

мүгедек балаларға қашықтықтан білім беруді ұйымдастыру ережесі әзірленеді.

2020 жылға қарай мектептерде мүгедек балалар үшін көтергіш жабдықтар, пандустар, санитарлық бөлмелерде арнайы құралдар орнату, тұтқалармен, арнайы парталармен, үстелдермен және басқа да арнайы компенсаторлық құралдармен жарақтандыру арқылы «кедергісіз аймақтар» құрылады.

3030 мектепте мүмкіндіктері шектеулі балаларды оқытуға және тәрбиелеуге тең қол жеткізу үшін жағдайлар жасалады (мектептерде педагог-дефектологтардың, балаларды психологиялық-педагогикалық алып жүрудің, арнайы жеке техникалық және компенсаторлық құралдардың болуы).

Үйде білім алатын мүгедек балалар жеке мүмкіндіктері мен қажеттіліктері ескеріле отырып, компьютерлік техника мен компьютерлік қамтамасыз ету жинақтарымен қ а м т а м а с ы з е т і л е д і .

Қойылған міндеттерді шешуден басқа өзге де бірқатар мәселелерді шешу қажет.

Қосымша білім беру мазмұны жетілдірілетін болады.

Тұлғаның шығармашылық құзыреттіліктегі, үздіксіз білім беру мен тәрбиелеудегі, кәсіби өзін-өзі анықтаудағы бәсекелі артықшылықтарын қалыптастыру мақсатында негізгі бағыттар: шығармашылық-эстетикалық; ғылыми-техникалық; экологиялық-биологиялық; туристік-өлкетанушылық; әскери-патриоттық; әлеуметтік-педагогикалық; білім беру-сауықтыру және т.б. бойынша балаларға қашықтықтан білім беру мазмұны жаңартылады.

Қосымша білім беру педагогтарын және аралас мамандықтардың педагог ұйымдастырушыларын даярлау бағдарламасы жетілдіріледі. Бұл үшін Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білімнің кәсіптері мен мамандықтарының жіктеуішіне, жоғары білім бойынша ҚР МЖБС-ға тәрбие жұмысының теориясы мен әдістемесі бойынша білім берудің қосымша түрлерінің курстарын енгізу бөлігіне тиісті

өзгерістер мен толықтырулар енгізіледі.

2015 жылға қарай қосымша білім беру ұйымдарының желісі ұлғайып, 625-ке жетеді.

Бұл балаларды қосымша біліммен қамтуды 23 %-ға дейін көбейтуге мүмкіндік б е р е д і .

Мектептерде спорт секцияларын құру арқылы дене шынықтыруды ұйымдастырудың мектептен тыс нысандары жетілдірілетін болады.

Құқық бұзушылықтар мен басқа да бейәлеуметтік құбылыстардың алдын алу бойынша әрбір білім алушыны жекелендірілген психологиялық-педагогикалық алып жүруді қамтамасыз ету арқылы қосымша білім беру конкурстары мен олимпиадаларының жүйесі арқылы оқушылардың қоғамдық және әлеуметтік белсенділігін қалыптастыру бойынша балалар қоғамдық бірлестіктері дамиды.

Жалпы оқытудың, мектептік тамақтану мен медициналық қызмет көрсетудің тиімді менеджментін ұйымдастыру

Ж а л п ы о қ ы т у

2015 жылы оқушылардың қозғалыс мониторингінің бірыңғай ведомствоаралық кешенді ақпараттық жүйесі «Жалпы оқытуды», оның ішінде оқумен қамтылмаған « тәуекел топтарының» балаларын дербес есепке алу бойынша деректер базасымен бірге е н г і з у ж о с п а р л а н у д а .

«Жалпы оқыту» жүйесін пайдалану жалпы оқытуды қамтамасыз етуге функционалды түрде тартылған әртүрлі басқару органдарының іс-қимылдарын келісуді қамтамасыз етеді және балаларды міндетті орта біліммен қамту туралы нақты ақпаратты алуға мүмкіндік береді.

М е к т е п т е т а м а қ т а н у

2011 жылдан бастап облыстардың, Астана және Алматы қалаларының білім беру органдарының жанынан мектепте тамақтануды ұйымдастырудың, оның ішінде білім беру ұйымдарының білім алушылары мен тәрбиеленушілерінің тамақтану сапасы мен қауіпсіздігінің мониторингі бойынша ведомствоаралық сараптамалық топтары қ ұ р ы л а д ы .

Мектеп оқушыларын тегін мектепте тамақтанумен қамту көрсеткіші барлық деңгейдегі әкімдер рейтингісін бағалауға қосылады: 2012 жылы - аз қамтамасыз етілген отбасылардан шыққан оқушыларға, 2020 жылы - бастауыш және мектепалды с ы н ы п т а р ы о қ у ш ы л а р ы н .

2015 жылға қарай аз қамтамасыз етілген отбасы оқушыларының 100 %-ы және 2020 жылға қарай мектептердің бастауыш пен мектепалды сыныптар оқушыларының 100 %-ы ы с т ы қ та ма қ п е н т е г і н қ а м т а м а с ы з е т і л е д і .

2020 жылға қарай орта жалпы білім беретін ауыл мектептерінің 100 %-ында күрделі жөндеуден өткен және жаңа жабдықтармен жарактандырылған толық кезеңдік асхана ж ұ м ы с і с т е й т і н б о л а д ы .

2020 жылға қарай мектептің барлық оқушысы мектептерде стационарлық су

тазартқыштар, спенсерлер, диспенсерлер және басқа да құралдар орнату арқылы экологиялық таза ауыз сумен қамтамасыз етіледі.

Медициналық қызмет көрсету

2015 жылға қарай мектеп жасындағы, оның ішінде ауылдық жерлердегі балаларды медициналық тексеру 100 % қамтамасыз етіледі. Диспансерлік есепте тұрған мектеп жасындағы балалардың үлесі 70 %-дан 50 %-ға дейін, оқушылардағы ішек-қарын жолының ауруы - 28,2 %-дан 18 %-ға дейін, сколиозбен (мүсінінің бұзылуы) ауыратындар - 2 %-дан 1 %-ға дейін төмендейді.

Денсаулығы нашар 60 %-ы балалардың арнайы медициналық топтардағы дене шынықтырумен шұғылдану үшін мүмкіндік алады.

Осылайша «Орта білім» бағыты бойынша 2020 жылға қарай: барлық мектептерге 12 жылдық білім беру моделі енгізіледі; орта білімнің инфрақұрылымын дамыту жалғасады және мектептерді техникалық жабдықтаумен қамтамасыз етіледі;

ШЖМ бірыңғай ақпараттық желіге қосылады; қосымша білім беру білім алушылар үшін беделге ие болады және тұлғаның кәсіби қалыптасуына ықпал етеді. Қосымша білім берумен білім алушылар мен тәрбиеленушілердің 30 - 50 % -ы қамтылады; инклюзивті білім беру жүйесі енгізіледі;

инклюзивті білім беру үшін жағдай жасайтын мектептердің үлесі мектептердің жалпы санынан 70 %-ға ұлғаяды;

мүгедек балалар үшін «кедергісіз қол жеткізуді» жасайтын мектептердің үлесі мектептердің жалпы санының - 20 %;

инклюзивті білім берумен қамтылған балалардың үлесі даму мүмкіндігі шектеулі балалардың жалпы санының - 50 %;

медициналық қызмет көрсету мен мектептік тамақтанудың тиімді менеджменті ұйымдастырылады;

оқушылар жалпы білім беретін мектепте сапалы медициналық қызмет ала алады. Жалпы білім беру мектептерінде медициналық кабинеттерді ашу және оның қызмет істеуін қамтамасыз ету бойынша шаралар қабылданады;

мемлекеттік-жекеменшік әріптестік негізінде облыс орталықтарында, Астана және Алматы қалаларында мектептік тамақтанудың 16 энергия үнемдегіш комбинаты салынады, республиканың мектебінің 50 % мектептік ас блоктарының материалдық-техникалық базасы жаңартылады. Сапалы және қауіпсіз мектептік тамақтануды ұйымдастырудың мониторинг жүйесі енгізіледі.

Техникалық және кәсіптік білім

Мақсаты: қоғамның және экономиканың индустриялық-инновациялық даму сұраныстарына сәйкес ТЖКБ жүйесін жаңғырту, әлемдік білім беру кеңістігіне кірігу

Нысаналы индикатор :

кәсіби даярлық және жұмыс берушілер бірлестігінде біліктіліктер беру деңгейін тәуелсіз бағалаудан бірден өткен ТжКБ бітірушілерінің үлесі (2015 жылы - 60 %-ға, 2020 жылы - 80 %-ға) ;

мемлекеттік тапсырыс бойынша оқыған ТжКБ оқу орындарының жұмысқа орналасқан бітірушілерінің үлесі (2015 жылы - 78 %-ға, 2020 жылы - 80 %-ға).

2015 жылға қарай бұл мақсатқа қол жеткізу үшін мынадай міндеттерді шешу қажет:

ТжКБ құрылымы мен мазмұнын экономиканың индустриялық-инновациялық дамуының сұраныстарын ескере отырып жаңарту;

экономика салалары үшін кадрлар даярлаудың инфрақұрылымын дамыту;

ТжКБ-да оқыту беделін арттыру;

өмір бойы білім алу, баршаға арналған білім үшін жағдай жасау керек.

Техникалық және кәсіптік білім берудің құрылымы мен мазмұнын экономиканың индустриялық-инновациялық дамуының сұраныстарын ескере отырып жаңарту

Ұлттық және салалық біліктілік шеңберінің негізінде кадрлар даярлау құрылымы ретке келтірілетін болады.

Мамандар даярлау еңбек нарығының болжанған қажеттіліктеріне сәйкес жүзеге асырылатын болады.

Кәсіптік стандарттардың талаптарына сәйкес:

- ТжКБ-ның мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттары, білім беру бағдарламалары жаңартылады;

- арнайы пәндер бойынша үлгілік оқу бағдарламалары, оқу әдебиеттері әзірленеді;

- бірнеше біліктілік алу үшін модульдік бағдарламалар әзірленеді, модульдік бағдарламалардың деректер банкі құрылады.

Білім алушылардың практикалық дағдыларын дамыту үшін оқу жоспарларындағы кәсіптік практиканың үлесі 60 %-ға дейін ұлғаятын болады. Бұл үшін практика базасы жұмыс берушілермен әріптестік есебінен кеңейтіледі.

Оқу процесіне білім алушылардың бойында қажетті құзыреттіліктерді қалыптастыратын қазіргі заманғы білім беру технологиялары енгізілетін болады.

Озық әлемдік тәжірибелер мен қолданбалы зерттеулер жүргізудің негізінде ТжКБ жүйесін ғылыми-әдістемелік қамтамасыз ету жетілдірілетін болады. Республикалық және облыстық ғылыми-әдістемелік кабинеттер тиімді жұмыс істейтін болады, ТжКБ ұйымдарының кітапханалары қажетті оқу әдебиетімен толық жабдықталады.

Экономика салалары үшін кадрлар даярлаудың инфрақұрылымын дамыту

Жастардың кәсіптік білім алуына қолжетімділікті қамтамасыз ету үшін кәсіптік лицейлер мен жатақханалар салу есебінен оқушы орнының саны ұлғаяды. Атырау қаласында - мұнай-газ саласы бойынша, Екібастұз қаласында - отын-энергетика саласы бойынша, Шымкент қаласында - өңдеу және Өскемен қаласында - машина жасау салалары бойынша 4 өңіраралық кәсіптік орталық жұмыс істейтін болады.

Оқу орындары шарттық негізде өндірістік практикадан, тағылымдамадан өту үшін

базалық кәсіпорындарға бекітілетін болады.

ТЖКБ-ның 70 %-дан астам мемлекеттік оқу орындары қазіргі заманғы оқу-өндірістік және технологиялық жабдықтармен, ақпараттық технологиялармен қ а й т а ж а р а қ т а н д ы р ы л а д ы .

Экономика салаларына мамандардың біліктіліктерін сертификаттаудың тәуелсіз жүйесін енгізе отырып, кадрлар даярлау сапасын реттеудің нарықтық және қоғамдық тетіктерінің басым болуы қамтамасыз етілетін болады.

Кадрлардың бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз ету, қосымша қаражат тарту үшін ТЖКБ оқу орындары мамандар даярлау бейініне сәйкес, оның ішінде тең құрылтайшылық арқылы ұлттық холдингтер мен компанияларға, ұлтаралық корпорациялар мен шетелдік инвесторларға бекітілетін болады.

Дүниежүзілік Банктің қарызы шеңберінде инновациялық даму бағдарламаларын іске асыратын оқу орындарын атаулы қаржылай қолдау жүйесі құрылатын болады.

ТЖКБ-да оқыту беделін арттыру

ТЖКБ жүйесінде оқытудың тартымдылығы мен беделділігін арттыру үшін:

- әлеуметтік-педагогикалық қызметі жоқ ТЖКБ оқу орындарының жанынан мансаптық басшылық орталықтары (білім беру ұйымдарының құрылымдық б ө л і м ш е л е р і) құрылады ;

- білім алушылардың, өндірістік оқыту шеберлері мен арнайы пән оқытушыларының арасында жыл сайын «Үздік оқу орны», «Ең үздік маман» республикалық конкурстары өткізіледі;

- үздік білім алушылар халықаралық кәсіби шеберлік конкурстарына қатысатын б о л а д ы .

Өнертапқыштық және өнертабыстық қызметке, техникалық шығармашылыққа бейім талантты білім алушылар анықталады және оларға қолдау (гранттар мен жұмыс берушілердің атаулы стипендиялары, жұмыс берушілер ұйымдастыратын және қаржыландыратын конкурстар арқылы) көрсетілетін болады.

Жұмысқа орналастыруға ықпал ету үшін еңбек нарығындағы бос орындар базасымен өзара байланысты сертификатталған бітірушілердің деректер базасы құрылатын болады .

ТЖКБ-ны дамыту жөніндегі республикалық, өңірлік және салалық кеңестер өзара іс-қимылы ТЖКБ-ны дамытуға, кадрлар даярлауға және студенттермен 3-жақты келісім жасау арқылы жұмысқа орналастыруға бизнес пен кәсіптік қоғамдастықтың белсенді қ а т ы с у ы н қ а м т а м а с ы з е т е д і .

Оқу орындарының бірыңғай түрі болып - колледж белгіленетін болады. ТЖКБ оқу орындарындағы білім алушылар студенттер болып табылады.

2020 жылға қарай :

Кадрларды ұлттық біліктілік жүйесі негізінде даярлау толықтай еңбек нарығының сұраныстарына сәйкестендіріледі.

Оқу орындарының оқу-өндірістік шеберханалары мен зертханалары қазіргі заманғы оқу-өндірістік және технологиялық жабдықтармен, ақпараттық технологиялармен ж а р а қ т а н д ы р ы л а д ы .

Кәсіпорындардың нақты сұраныстарын ескере отырып, кооперативтік оқыту кең т ү р д е е н г і з і л е д і .

ТЖКБ оқу орындарындағы оқыту жастар үшін тартымды және беделді болады.

Бизнес пен кәсіби қауымдастық ТЖКБ-ны дамытуға және кадрлар даярлауға б е л с е н д і қ а т ы с а д ы .

Экономика салаларында біліктілікті сертификаттаудың тәуелсіз орталықтары жұ м ы с і с т е й т і н б о л а д ы .

Өмір бойы оқу үшін, баршаға арналған білім алу үшін жағдай жасау

Өмір бойы оқу адамның білім алудың барлық деңгейіндегі білім алуға деген қажеттіліктерді қанағаттандырудың әртүрлі мүмкіндіктерін жасау есебінен жүзеге а с ы р ы л а д ы .

2020 жылға қарай өмір бойы оқу үшін жасына, білімі мен кәсіби біліктілік деңгейіне қарамастан жағдайлар жасалатын болады.

Жасына және әлеуметтік жағдайына қарамастан барша халыққа техникалық және кәсіптік, жоғары білім жүйесін оқытудың әртүрлі нысаны және білім беру қызметтерінің жекеменшік жеткізушілері арқылы (қашықтықтан оқыту, қайта біліктілік беру, формалды, формалды емес, инклюзивті қысқа мерзімді курстар) жаңа базалық дағдылар алуды қоса алғанда, базалық дағдылар алу мен жетілдіру мүмкіндігі ұсынылатын болады. Оқу орындарымен, сондай-ақ әлеуметтік әріптестермен бірлесіп, өндірістен қол үзбей оқыту қарастырылатын болады.

Білім беру ұйымдарында 2016 жылдан бастап мүмкіндіктері шектеулі адамдарды кәсіби даярлау үшін жағдайлар жасалатын болады, модульдік білім беру бағдарламалары ж а с а л а д ы .

Өндірісте жұмыс істей жүріп, адам өзі оқытудың түрлерін, қарқынын және мерзімін таңдап, білім алу процесін дербестендіре алады. Білім алушылардың тәуелсіз агенттіктерде өздерінің алған біліктілік деңгейін бағалаудан өтіп, сертификаттар алуы арқылы мемлекеттік және жекеменшік білім беру қызметтерін ұсынушыларды оқыту нәтижелерін тану бойынша тиімді шаралар әзірленетін болады.

Өмір бойы оқыту оқытудың формалды және формалды емес нысандарының тұтастай спектрін, инклюзивті білім беруді қоса алғанда, мектеп жасына дейінгі жастан бастап зейнеткерлікке шығу жасынан кейінгі оқытуды қамтитын болады.

Инклюзивті білім беруді дамыту тиісті бейін мамандарын даярлауды жүзеге асыратын жоғары оқу орындарының жанынан консультациялық-практикалық орталықтардың құрылуына ықпал етеді.

Жұмыс берушілер оқу бағдарламаларын қоса қаржыландыруға және әрбір қызметкердің үздіксіз білімге қатысуына мүмкіндік беретін икемді сызбаларды

д а й ы н д а у ғ а

т а р т ы л а д ы .

Барлық Қазақстан азаматтары қазақ тілін толық меңгергенге дейін тілдерді меңгерудің халықаралық стандарттары негізінде мемлекеттік тілді үздіксіз оқытатын « Балабақша - мектеп, кәсіптік лицей, колледж - жоғары оқу орындары» жүйесі қ ұ р ы л а т ы н б о л а д ы .

Қазақстан азаматтары (оқушылар, студенттер, магистранттар, әртүрлі сала қызметкерлері) мен Қазақстанда жұмыс істейтін шетелдік азаматтар үшін сертификаттар бере отырып, қазақ тілін білу деңгейін бағалау жүйесі - Казтест енгізіледі.

Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім

Мақсаты: еңбек нарығының, еліміздің индустриялық-инновациялық даму міндеттері мен жеке тұлғаның қажеттіліктерін қанағаттандыратын және білім беру саласындағы үздік әлемдік тәжірибелерге сай келетін жоғары білім сапасының жоғары деңгейіне қ о л ж е т к і з у

Н ы с а н а л ы и н д и к а т о р л а р :

жұмыс берушілер қоғамдастығында біліктілікті тәуелсіз бағалаудан бірден өткен жоғары оқу орындары бітірушілерінің үлесі (2020 жылы - 80 %);

ЖОО-ны бітірген жылы мамандығы бойынша жұмысқа орналасқан жоғары оқу орнын бітірушілердің үлесі (2015 жылы - 78 %, 2020 жылы - 80 %);

әлемнің үздік университеттер рейтингінде көрсетілген Қазақстанның жоғары оқу орындарының саны (2015 жылы - 1, 2020 жылы - 2);

халықаралық стандарттар бойынша тәуелсіз ұлттық мамандандырылған аккредиттеуден өткен жоғары оқу орындарының үлесі (2015 жылы - 50 %, 2020 жылы - 6 5 %) ;

отандық ғылыми зерттеулердің нәтижелерін өндіріске енгізудің негізінде білім мен ғылымды интеграциялау жолымен инновациялық қызметті жүзеге асыратын жоғары оқу орындарының үлесі (2015 жылы - 2 %, 2020 жылы - 5 %);

соңғы 5 жылда жоғары импакт-факторлы мақалалары ғылыми журналдарда жарық көрген профессорлық-оқытушылық құрамның және ғылыми қызметкерлердің үлесі (2015 жылы - 2 %, 2020 жылы - 7 %) .

Осы мақсатқа қол жеткізу үшін мынадай міндеттерді шешу қажет:

еліміздің индустриялық-инновациялық дамуының жобаларына сәйкес келетін жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрлармен қамтамасыз ету;

жоғары білім берудің еуропалық аймағына кірігуін қамтамасыз ету; білімнің, ғылым мен өндірістің кірігуін қамтамасыз ету, интеллектуалды меншік пен технология өнімдерін коммерциялау үшін жағдай жасау.

Еліміздің индустриялық-инновациялық дамуының жобаларына сәйкес келетін жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрлармен қамтамасыз ету

Мемлекеттік білім беру тапсырысының құрылымы үдемелі

индустриялық-инновациялық дамудың сұраныстарына сәйкес өзгертілетін болады.

«Үдемелі индустриялық-инновациялық даму жөніндегі 2010 - 2014 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламаның» басымдықтарына сәйкес келетін мамандықтар бойынша мемлекеттік білім беру тапсырысы ұлғайтылады.

ҮИИД жобалары үшін мамандар даярлауды жүзеге асыратын жоғары оқу орындарында мемлекеттік тапсырыс бойынша оқитын студенттермен практикадан өту және жұмысқа орналасу жөнінде 3 жақты шарт жасалатын болады.

Жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар кадрларды даярлауға мемлекеттік білім беру тапсырысының көлемі ұлғаяды: магистратурада және PhD докторантурада, оның ішінде «Назарбаев Университеті» үшін.

«Болашақ» бағдарламасы бойынша стипендияттардың 100 %-ы магистратура, докторантура, ғылыми тағылымаларда оқитын болады.

Жоғары білім берудің дуальді жүйесі 9 педагогикалық және 22 техникалық ЖОО-ға енгізіледі.

ЖОО-лар базасында ғылымды көп қажетсінетін өнімдер мен қызмет көрсетулерді жасау үшін ЖОО-лар, бейінді ғылыми ұйымдар мен кәсіпорындардың консорциумдары құрылатын болады.

Әлеуметтік әріптестер ҮИИД-ға кадрларды даярлау үшін гранттар мен стипендиялар (ҮИИД-дің әр жобасынан 5 грант/стипендиядан) бөледі.

ҮИИД-ің қажеттіліктерін қанағаттандыру үшін жыл сайын 100 адамға шетелдік тағлымдамалар, шетелде ПОҚ-тың біліктілігін арттыру ұйымдастырылады, бірлескен зерттеулер жүргізіледі.

ҮИИД-ің жобаларын іске асыратын 35 кәсіпорында өндірістік практика базалары құрылатын болады.

Жоғары білімнің мазмұны мен құрылымын Болон процесінің параметрлеріне сәйкес келтіру арқылы жоғары білімнің еуропалық аймаққа кірігуін қамтамасыз ету

Болон процесінің шеңберінде мынадай міндетті, ұсынымдық параметрлері орындалады:

академиялық еркіндік - білім беру бағдарламаларының құрылымы мен мазмұнында таңдау бойынша компонент көбейеді: бакалавриатта 70 %-ға дейін, магистратурада 80 %-ға дейін, докторантурада 90-95 %-ға дейін;

Болон декларациясының принциптерінің бірі болған академиялық ұтқырлықты дамыту мақсатында студенттер оқудың барлық кезеңінде 1 семестр шетелде оқытылады;

ЖОО-лардағы тәрбие жұмыстарын күшейту;
сыбайлас жемқорлық деңгейін едәуір төмендету;

ЖОО-лардың академиялық және басқарушылық қызметінде ЖОО-лардың автономдық ұстанымдары іске асырылады;

12 жылдық білім беруді іске асыру шеңберінде бакалавриаттың білім беру

бағдарламаларының құрылымындағы жалпы білім беретін пәндер циклінің үлесі 25 % - дан 15 % - ға дейін азаяды ;

еңбек нарығының сұраныстарына арналған еліміздің жоғары оқу орындарының білім беру бағдарламаларының икемді әрекет ету тетігі енгізіледі - модульдік білім беру бағдарламалары әзірленеді ;

жоғары оқу орындары жанынан Болон процесінің орталығы құрылады.

Еңбек және жұмыспен қамтудың уәкілетті органымен бірлесіп, салалық министрліктер мен жұмыс берушілердің қатысуымен Ұлттық біліктілік жүйесі құрылады :

білім берудің әртүрлі деңгейлеріндегі бар біліктіліктер ұлттық және халықаралық еңбек нарықтарында танылатын көп деңгейлі біліктілік жүйесіне біріктіріледі ;

жұмыс берушілер бірлестіктері нақты мамандықтар шеңберінде біліктілік талаптарына сай келетін кәсіптік стандарттарды әзірлейді ;

мамандардың кәсіби дағдылары мен біліктіліктерінің сапасын тәуелсіз бағалау мен сертификаттау жүйесі енгізіледі .

ЖОО-лар әзірлеген білім беру бағдарламалары Ұлттық біліктілік жүйесі талаптарына сай келетін болады .

2016 жылдан бастап үдемелі индустриялық-инновациялық дамудың басым салаларындағы салалық біліктілік шеңберін әзірлеу бойынша жұмыс жалғастырылатын болады .

Жоғары білім беру сапасын бағалау жүйесінің жоғары тиімділігін қамтамасыз ету

Жоғары оқу орындарын аккредиттеуді Уәкілетті органның тіркеліміне енгізілген ұлттық және шетелдік аккредиттеу ұйымдары жүргізеді .

Ұлттық аккредиттеу органдары Аккредиттеу агенттіктерінің тіркеліміне енеді (Еуропалық сапа кепілдігі агенттіктерінің тізілімі) .

Ұлттық аккредиттеу орталығы бәсекелес ортаға беріледі .

ЖОО-ларға ұлттық аккредиттеуден өту үшін уәждеме жасалады. Атап айтқанда, Уәкілетті органның тіркеліміне енгізілген шетелдік және ұлттық агенттіктерде арнайы аккредиттеуден өткен ЖОО-лар аккредиттеу мерзімінде аккредиттеу бағдарламалары бойынша мемлекеттік аттестаттаудан босатылады. Олар жекеше үлгідегі дипломдар бере алады, анағұрлым жоғары деңгейдегі бағдарламаларды іске асыруды жүзеге асыра алады, грант иегерлерін оқыта алады .

ЖОО-лардың 14 %-ы халықаралық мамандандырылған аккредиттеуден өтеді .

Қазақстандық ЖОО-лардың 65%-ы халықаралық стандарттарға сәйкес тәуелсіз ұлттық институтционалды аккредиттеуден өтеді .

Еліміздің жетекші ЖОО-ларына сапаны бағалауды қамтамасыз ету мәселелері бойынша шетелдік оқу консультанттары тартылады .

Қазақстанның ЖОО-лары әлемнің үздік университеттерінің рейтингісіне қатысады. Кемінде екі ЖОО әлемнің үздік университеттерінің рейтингісінде белгіленеді .

ЖОО-ның материалдық-техникалық базасын дамытуды қамтамасыз ету

2014 жылдан бастап жыл сайын оқу-зертханалық базасы жаңартылатын ЖОО-лардың үлесі 10 %-ға көбейеді. ЖОО-лардың материалдық-техникалық базасын дамыту үшін мемлекеттік-жеке меншік әріптестік есебінен қаражат тартылатын болады.

Жоғары оқу орындарының құрылымдық бөлімшелері болатын 4 Орталық құрылады : әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің базасында Білім трансфертінің орталығы (жоғары білім мен инновация аймағы); Қарағанды мемлекеттік техникалық университетінің базасында Жұмысшы кәсібінің орталығы және Дәнекерлеу орталығы; Қазақ ұлттық аграрлық университетінің базасында тамақ технологиялары бойынша шағын цехы бар азық-түлік қауіпсіздігі орталығы.

2013 жылға қарай Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университетінің базасында Аудармашылар бюросы құрылады.

Оқу-әдістемелік құралдарды әзірлеу және оларды басып шығару, оқулықтарды мемлекеттік тілге аудару қамтамасыз етіледі, ЖОО, кітапханалары қажетті оқу әдебиеттерімен толық жабдықталады.

Білім, ғылым және өндірістің бірігуін қамтамасыз ету, зияткерлік меншік өнімдерін және технологияларды коммерцияландыру үшін жағдай жасау

Елдің индустриялық-инновациялық даму бағыттарын іске асыру үшін жоғары оқу орындары негізінде инновациялық құрылымдар құру үшін базалық ЖОО айқындау тетіктері әзірленеді:

бизнес-инкубаторлар, оның ішінде:

2013 жылы - «Энергетика» бағыты бойынша; 2014 жылы - «Мұнай өңдеу және мұнай-газ секторының инфрақұрылымы»; 2015 жылы - «Химия өнеркәсібі»; технопарктер, оның ішінде:

2013 жылы - «Металлургия және дайын металл өнімдерін өндіру» бағыты бойынша; 2014 жылы - «Машина жасау»; 2015 жылы - «Жеңіл өнеркәсіп»; ғылыми әзірлемелер мен технологияларды коммерцияландыру орталықтары.

Еліміздің жетекші ЖОО-лары жанынан жоғары білікті ғылыми-педагогикалық кадрларды даярлау және инновациялық қызметті дамыту мақсатында ғылыми зерттеулер жүргізу, зияткерлік меншік құқығын қорғауды одан әрі қамтамасыз ете отырып, зияткерлік меншіктің бәсекеге қабілетті өнімдерін жасау үшін ғылыми және жобалық-конструкторлық ұйымдардың бірлескен құрылымдық бөлімшелері ашылады. 2011 жылы - 5 бірлескен құрылымдық бөлімше; 2012 жылы - 8, 2013 жылы - 10, 2014 жылы - 12, 2015 жылы - 15.

Жеке меншік секторларды ғылыми және инновациялық қызметке тарту бойынша оларды экономикалық ынталандыру шаралары әзірленген.

2015 жылдан бастап «Назарбаев Университеті» жоғары кәсіби мамандар мен жас ғалымдарды оқытып шығарады. «Назарбаев Университетінің» тәжірибесі біртіндеп

елдің жұмыс істеп тұрған жоғары оқу орындарына енгізіледі.

2016 жылдан бастап:

әлемнің 10 үздік жоғары оқу орындарының рейтингіне кіретін шетелдік әріптес жоғары оқу орындарымен бірлесіп, білім беру бағдарламалары әзірленеді;

жоғары технологиялық және ғылымды көп қажет ететін өнімді жасау үшін экономиканың басым бағыттарында ғылыми зерттеулер жүргізіледі;

әріптес университеттермен және шетелдік ғылыми орталықтармен бірлесу жүзеге асырылады.

Нәтижесінде, іргелі және қолданбалы зерттеулерді кеңейту үшін университеттердің маңызды ғылыми әлеуеті тиімді қолданылады, олардың кешенділік және практикалық нәтижелілігі жоғарылайды.

Тәрбие жұмысы және жастар саясаты

Мақсаты: жастар да белсенді азаматтық ұстанымды, әлеуметтік жауапкершілікті, патриоттық сезімді, жоғары адамгершілік және көшбасшылық қасиеттерді қалыптастыру

Нысаналы индикатор:

жастар саясаты саласындағы іс-шараларды іске асыруға белсенді қатысатын жастардың үлесі (2015 жылы - 27 %, 2020 жылы - 55 %).

Жастар саясатын іске асыру Ұлт көшбасшысының қазақстандық патриотизмді, рухани-адамгершілік мәдениетті тәрбиелеуге, ұлттық ұқсастықты қалыптастыруға бағытталған бастамаларының негізінде жүзеге асырылады.

2011 жылдан бастап:

мемлекеттік әлеуметтік тапсырыс шеңберінде консультациялық, ақпараттық-талдамалық, оқыту және басқа да қызметтер көрсету мақсатында жастар және жастар ұйымдары үшін үкіметтік емес ұйымдар базасында облыстық және бір республикалық ресурстық орталықтар құрылады;

еріктілер, әскери-патриоттық ұйымдардың, әскери-спорттық, әскери-іздігіру және спорттық-техникалық клубтардың желісі 20-дан 30-ға дейін көбейтіледі.

Білім беру қйымдарындағы спорт секцияларының желісі дамытылады.

Қазақстандық патриотизмді қалыптастыру мақсатында тұрақты негізде мемлекеттік рәміздерді танымал ету жөніндегі іс-шаралар жалғастырылатын болады.

Жастарды патриоттық іс-шаралармен қамту 78 %-ға арттырылады.

Түрлі жобаларды іске асыру арқылы жастар ортасында қайырымдылық мәдениетін қалыптастыру жөнінде мақсатты шаралар қабылданатын болады. Жыл сайын кемінде 20 әлеуметтік маңызды жобалар іске асырылатын болады.

Жалпы, мектепке дейінгі жастан бастап тәрбиеге ерекше көңіл бөлінетін болады.

Жастардың әлеуетін ашу тетіктерін іске асыру

Жастардың жастар саясаты саласындағы мәселелерді шешуге қатысуы үшін оның өкілді органдарда қатысуын қамтамасыз ету міндеті қойылып отыр.

Ұйымдастырушылық қабілеті мен көшбасшылық қасиеті бар студенттер арасынан белсенді жастарды, сондай-ақ «Кадрлық резерв», «Мемлекеттік қызмет мектебі» әлеуметтік жобаларын іске асыру аясында жастар ұйымдарының жетекшілерін оқыту ж о с п а р л а н у д а .

Шығармашыл жастарды қолдау мақсатында жыл сайынғы ұлттық конкурстар, ойындар, турнирлер, КТК, оның ішінде Дельфийлік ойындарды өткізу және кейіннен қазақстандық құраманың халықаралық конкурстарға, турнирлер мен ойындарға қатысуын қамтамасыз ету болжануда.

Осылайша, шығармашыл жастарды қолдау 2020 жылға қарай Дельфийлік ойындарға қатысушыларды 2000 адамға дейін жеткізуді, жастарды мәдени-демалу іс-шараларымен 50 %-ға дейін қамтуды көздейді.

Республиканың ғылыми-техникалық әлеуетін тұрақты негізде нығайту үшін ғылыми ұйымдарда және жоғары оқу орындарында консультативтік-кеңестік органдардың қызметіне жастардың шығармашылық және инновациялық бірлестіктері т а р т ы л а т ы н б о л а д ы .

Мәдениеттегі, өнердегі, ғылымдағы, ақпараттық технологиялар саласындағы ұзақ мерзімді конкурстық жобаларды дамыту бойынша ведомствоаралық жұмыс к ү ш е й т і л е д і .

О с ы л а й ш а 2020 жылға қарай :
барлық деңгейдегі әрбір өкілдік органда жастардың үлесі 10 %-ды құрайды.
жастар ұйымдарының қызметіне жастардың 29 %-ы қатысатын болады.
мемлекеттік әлеуметтік тапсырыс шеңберінде әлеуметтік маңызды жобаларды іске асыруға тартылған жастар ұйымдарының үлесі 24 %-ды құрайды.

6. Бағдарламаны іске асыру кезеңдері

Қазіргі заманғы жағдайда адами капитал стратегиялық ресурсы болып табылатын еңбек өнімділігі экономикалық өркендеу мен бәсекеге қабілеттіліктің ұзақ мерзімді негізіне айналуы тиіс. Мемлекет осы ресурстың дамуына үлес қосуы керек.

Білімді адамдарсыз қазіргі заманғы инфрақұрылымды дамыту, тиімді мемлекеттік аппарат құру, қолайлы бизнес климатты қамтамасыз ету мүмкін емес.

Саяси ерік пен мемлекеттің жан-жақты қолдауының болуы осы реформаларды жүргізуге негізі болып табылады.

Бағдарлама екі кезеңде іске асырылатын болады: 2011 - 2015 жылдар мен 2016 - 2020 ж ы л д а р .

Бағдарламаны іске асырудың бірінші кезеңінде (2011 - 2015 жылдар) жекелеген бағыттар бойынша білім беруді дамытудың модельдерін әзірлеумен, оларды сынақтан өткізумен, сондай-ақ ауқымды қайта құрулар мен эксперименттердің басталуымен байланысты жұмыстарды жүргізу көзделген.

Екінші кезеңде (2016-2020 жылдар) басымдық жабдықтарды сатып алуды, білім беру жүйесін дамыту міндеттерін шешуге бағытталған іс-шараларға инвестициялар салуды (білім берудің материалдық инфрақұрылымын жаңғырту және басқа да шығын көп жұмыстар, әдістемелік, кадрлық, ақпараттық қамтамасыз ету) болжамдайтын іс-шараларды жүзеге асыруға беріледі, негізінен, өткен кезеңдерде алынған нәтижелерді енгізуге және таратуға бағытталған іс-шараларды іске асыру қ а р а с т ы р ы л ғ а н .

Әрбір кезеңде жылдар бойынша Бағдарламаның іске асырылу барысын және бағдарламалық іс-шаралардың білім беру жүйесінің жай-күйіне әсерін сипаттайтын көрсеткіштерді өзгерту жоспарланған.

К ү т і л е т і н н ә т и ж е л е р :

2015 жылға қарай өтпелі кезең аяқталады және Қазақстанның білім беру жүйесі құрылымы, мазмұны, басқару тетіктері мен қаржыландыру бойынша дамыған елдер моделіне сәйкес келетін болады.

Білім беру жүйесінің дамуы бойынша Қазақстан ТМД елдері арасынан көшбасшылық орындарға шығады.

2020 жылға қарай білім беру жүйесі жоғары білім сапасы мен халықаралық индикаторлармен расталған адами капиталдың даму деңгейі түрінде нәтиже беретін б о л а д ы .

Бағдарламаны іске асыру нәтижесінде мынадай әлеуметтік-экономикалық әсерлер қ а м т а м а с ы з е т і л е д і :

2 0 1 5 ж ы л ғ а қ а р а й :

1. Жаңа қаржы-экономикалық тетік әзірлеу.
2. Электронды оқыту жүйесін құру.
3. Оқытудың 12 жылдық моделіне көшудің басталуы.
4. Ұлттық біліктілік жүйесінің негізі жасалады.
5. Мектептің және жоғары білімнің бағдарламалары біріктіріледі.
6. Білімді, ғылымды және өндірісті біріктіру басталады.

2 0 2 0 ж ы л ғ а қ а р а й :

1. Адами капиталдың сапасын арттыру мен еңбек ресурстарын пайдалану тиімділігіне байланысты туындаған мемлекет экономикасының бәсекеге қабілеттілігі мен тиімділігін арттыру.

2. Ғимараттарды жобалау, салу және қайта құрудың жаңа принциптерін есепке ала отырып, білім беру ұйымдарының материалдық-техникалық базасын нығайту. Тозған және апатты білім беру объектілерін жою. Білім берудің технологиялық және әлеуметтік инфрақұрылымын жаңғырту (асханалар мен спорт залдарын, автопарктерді, компьютерлік техниканы жаңарту және т.б.).

3. Бюджет қаражатын пайдаланудың тиімділігін арттыру.
4. Білім беру саласының қолжетімділігін, сапасын, ашықтығын арттыру;

корпоративті басқару принциптерін енгізу.

5. Нормативтік жан басылық принциптер негізінде орта, техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарын қаржыландырудың жаңа қаржы-экономикалық тетіктерін; ваучерлік негізде біліктілікті арттыру жүйесін енгізу.

6. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың вариативті нысандары енгізу, балалардың мектепте білім алуға жоғары дайындығын қалыптастыру, олардың ерте оң әлеуметтенуін қамтамасыз ету.

7. Мектеп оқушыларын оқытудың жеке траекторияларын пайдалану арқылы арқылы бейіндік мектеп моделін құру.

8. Оқушылардың әлемдегі барлық білім беру ақпараттық ресурстарға on-line қол жеткізуін қамтамасыз ету.

9. Білім беру сапасын бағалаудың облыстық жүйесін енгізу.

10. Даму мүмкіндіктері шектеулі балалар мен ересектерге арналған мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, мектептік және кәсіби білім берудің тиісті деңгейін қамтамасыз ететін оқытудың инклюзивті жүйесін құру.

11. Республикада жаңа формациядағы педагогтардың қажетті санын және тиісті біліктілігін қалыптастыру. Білім саласы қызметкерлерінің еңбегін экономикалық және әлеуметтік жағынан ынталандыру жүйесін, оқытушылардың еңбекақысын еліміздегі орташа еңбекақы деңгейіне жеткізетін және жұмыс сапасын ынталандыратын еңбекақы төлеудің икемді жүйесін енгізуге басымдық беру.

12. Ішкі нарықта білім берудің үлес салмағын арттыру, еліміздің білім беру жүйесіндегі білім беру қызметінің экспорттық көлемі мен құрылымын ұлғайту.

13. Еңбек нарығының талаптарына сай келетін, азаматтардың кәсіптік, мансаптық және жеке тұлғалық өсуіне ықпал ететін үздіксіз кәсіптік білім берудің икемді жүйесін құру.

14. Білім беруге мемлекеттік-жеке меншік әріптестікті енгізу.

15. Кәсіптік білім беру бағдарламаларының, сондай-ақ халықаралық аккредиттеуден еткен жоғары оқу орындарының санын арттыру.

16. Қазіргі заманғы ғылыми білімге ие және еліміздің инновациялық дамуына үлесін қоса алатын ғылыми-педагогикалық кадрларды даярлау.

17. Бәсекеге қабілетті ғылыми-техникалық өнімді жасау және іске асыру.

18. Жастар саясаты саласындағы іс-шараларды іске асыруға қатысатын жастардың үлесі 55 %-ға артады.

7. Қажетті ресурстар

2011 - 2020 жылдары білім беруге жұмсалатын бюджеттік шығыстарды кезең-кезеңімен арттыру, 2020 жылға қарай олардың ЖІӨ-дегі үлесін дамыған елдердің орташа деңгейіне дейін өсуін қамтамасыз ету жоспарланып отыр.

Білім беру саласында педагогикалық қызметтің ерекшелігін ескере отырып, еңбекақы төлеудің жаңа жүйесі әзірленеді және енгізіледі.

Шағын жинақты ауыл мектептерінің педагогтарын қолдауға арналған шаралар жүйесі қарастырылуда.

Болжамды қаржы шығындары (күрделі және ағымдағы)

Шығын құрылымында АКТ мен электронды оқытуды дамытуға, 3 ауысымды және апатты жағдайдағы мектептердің орнына бейінді, 20 Назарбаев Зияткерлік мектептерін салуға, жетекші ЖОО-ларға шетелдік ғалымдар мен кеңесшілерді тартуға, магистратура мен докторантураға қабылдау бойынша мемлекеттік білім беру тапсырысына шығындар басым.

Бағдарламаның бірінші кезеңін қаржыландырудың жалпы көлемі: мемлекеттік бюджеттен - 4004869248 мың теңге, оның ішінде 629701409 мың теңге қосымша, оның ішінде: республикалық бюджет қаражаты есебінен - 3926071895 мың теңге, оның ішінде 604227801 мың теңге қосымша; жергілікті бюджет қаражаты есебінен - 78797353 мың теңге, оның ішінде 25473608 мың теңге. Дүниежүзілік Банктің сыртқы қарызының қаражаты есебінен -57750 мың теңге.